

CRONICA ROMANULUI

Buletin oficial al Episcopiei Romanului
- Fondat în anul 1924 -

Președinte de Onoare:
P.S. EFTIMIE, Episcopul Romanului

Președinte:
P.S. Dr. IOACHIM BĂCĂUANUL,
Arhiepiscopul Vicar

Vicepreședinti:
Pr. Ioan GHERASIMESCU
Arhid. Ciprian Ioan IGNAT

Director:
Pr. Cornel PAIU

Redactor-sef:
Mioara IGNAT

Secretar general de redacție:
Pr. Constantin GHERASIM

Colectivul de redacție:
Pr. Dr. Aurel Florin ȚUSCANU,
Protoieria Roman
Pr. Constantin TOMOZEI,
Protoieria Bacău Nord
Pr. Vasile RADU,
Protoieria Bacău Sud
Pr. Constantin ALUPEI,
Protoieria Onești
Pr. Petrea MORARU,
Protoieria Moinești

Redacția:
Pr. Dr. Constantin LEONTE
Pr. Dr. Nicolae HURJUI
Pr. Dr. Sănică PALADE
Pr. Dr. Daniel ENEA
Pr. Petru RONCEA
Pr. Ciprian BURCĂ

Corector:
prof. Dr. Elena BĂLTOI

Tehnoredactare:
Andreea TOMA

Concept grafic:
Pr. Constantin STURZU

CUPRINS

● <i>Dumnezeu, pâinea nemuririi</i>	3
● <i>O avansare justificată</i>	6
● <i>De ce „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului“</i>	8
● <i>Bacăul — centru de trăire și spiritualitate ortodoxă</i>	10
● <i>Episcopia Romanului — sprijin „Pentru trup și suflet“</i>	15
● <i>Vacanța micului creștin 2009</i>	16
● <i>Excursie pentru copiii de la Centrul social „Episcop Melchisedec“</i>	16
● <i>Moaștele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, la Moinești</i>	17
● <i>Singura mănăstire din țară închinată Sfântului Emilian și-a serbat hramul</i>	17
● <i>Slujbă arhierescă la mănăstirea „Sf. Sava“</i>	18
● <i>Stănița, 400 de ani de istorie și spiritualitate</i>	19
● <i>Patru veacuri de rugăciune și bună colaborare</i>	20
● <i>Biserica „Precista Mare“ din Roman: tradiție și continuitate</i>	21
● <i>Sărbătoare la cea mai veche biserică ortodoxă din Bacău</i>	22
● <i>Congres Național „Hristos împărtășit copiilor“</i>	24
● <i>Să păstrăm credința ortodoxă și comuniunea românească</i>	25
● <i>Slujbe arhieresti la Cetatea Neamțului</i>	26
● <i>Vizită canonică la Paris și participare ecumenică la Lyon</i>	27
● <i>Învățătura despre Biserica a Sfinților Părinți Capadocieni (I)</i>	28
● <i>Credință și cunoaștere în dezvoltarea teologiei răsăritene</i>	30
● <i>August - luna sfinților nemțeni</i>	31
● <i>Ultima întâlnire cu pr. prof. arhidiacon Ioan Ivan</i>	33
● <i>Fragmente din agenda de lucru a PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Romanului, pe lunile iunie — august 2009</i>	35

Foto coperta I:

PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, alături de membri ai Sfântului Sinod care au făcut parte din delegația oficială a BOR care a efectuat o vizită canonică în Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale în perioada 9-17 iulie (din arhiva TRINITAS);

Foto coperta IV:

Stânga sus: La împlinirea a 400 de ani de la atestarea documentară a Bisericii Armenesti din Roman, o delegație a Bisericii Armenice din România a oficiat slujba de pomenire a ctitorilor acestui sfânt lăcaș (Foto: D. Dimitriu);

Dreapta sus: Credincioșii au participat în număr impresionant la prima slujbă oficiată în Paraclisul „Sf. Nicolae“ de la Cetatea Neamțului;

Jos: Epitaful Maicii Domnului, scos în mijlocul bisericii în cadrul slujbei Prohodului la Biserica „Precista Mare“ din Bacău.

ADRESA REDACȚIEI:
Str. Alexandru cel Bun, nr. 5,
Roman, jud. Neamț
Tel.: 0333.401.339; 0723.598.000
E-mail: cronica.romanului@gmail.ro

ISSN 1582-9030

Dumnezeu, pâinea nemuririi

Duminica a 8-a după Rusalii cade, potrivit mersului anului bisericesc, în lunile iulie sau august. În această zi, la Sfânta Liturghie, se citește fragmentul care istorisește minunea înmulțirii pâinilor, luat din Sfânta Evanghelie după Matei (14, 14-22).

În cele ce urmează, vom insista asupra complexității înțeleșurilor duhovnicești reieșite din acest splendid tablou și act dumnezeiesc pe care l-a săvârșit Hristos în pustia de pe malul lacului Tiberiada.

† **Ioachim Băcăuanul,**
Arhiereu-vicar
al Episcopiei
Romanului

Privită sub aspectele liturgic, teologic și social, această pericopă este plină de semnificații, furnizând o serie de învățături care ne ajută să ne definim în lumea zbuciumată cu care suntem contemporani. Hrănind mulțimile cu pâine, Hristos face unul dintre cele mai umane gesturi din istoria lumii și creează, în mod simbolic, universul euharistic al Liturghiei.

Darul libertății

După ce omul, din cauza păcatului, a fost izgonit din raiul desfătării, acesta s-a străduit să-și rezolve singur problema existenței biologice, muncind din greu pentru dobândirea pâinii cotidiene. Procurarea hranei unei familii, a unui popor, a unei împărății a definit specificul civilizației umane, în orice epocă a istoriei. Hristos nu a făcut abstracție de acest aspect, pentru că era imposibil să nu Îl preocupe problema fundamentală a oamenilor și chiar a oricărei viețuitoare - hrana: „*Toate așteaptă către Tine să le dai hrană la bună vreme. Deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătăți*” (Ps. 103,28).

În epoca noastră de la începutul mileniului al III-lea, societatea trebuie să găsească hrană pentru a osi foamea celor peste șase miliarde de oameni câți sunt pe planetă. Din păcate, o însemnată parte a populației globului nu are rezolvată problema pâinii, a minimumului de trai zilnic. Iar aici se naște întrebarea: de ce astăzi sunt atâția muritori de foame pe Pământ? Oare Dumnezeu, Care a creat pe om din iubire, își abandonează creația Sa, lăsând-o să

Hristos stabilește rolul social-filantropic al Bisericii

Așadar, din textul Evangheliei despre înmulțirea pâinilor se distinge faptul că rezolvarea problemei sociale din lume nu revine în exclusivitate proriei divine, ci ea este o conlucrarea teandrică în care Dumnezeu este Cel Care împărășește darul, iar omul este cel care îl administrează, pentru ca în cele din urmă să-l reîntoarcă Dăruitorului ca ofrandă. Desprindem aceasta din prezentarea cadrului premergător minunii: „*Și ieșind, a văzut mulțime mare și I s-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor. Iar când s-a făcut seară, ucenicii au venit la El și I-au zis: Locul este puțin și*

piară de foame? Nu! Pentru că El, Bunul Dumnezeu, atunci când a creat pe om, l-a înzestrat cu toate bunătățile pământului, pe care trebuia să le administreze în mod echitabil: „*Creșteți și vă înmulțiți; și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile care mișcă pe pământ și peste tot pământul*” (Fac. 1, 28).

Prin urmare, omul, într-o libertate, este chemat să ordoneze judicios lucrurile și ființele fără conștiință, create de Dumnezeu pentru el. Altfel spus, Dumnezeu l-a creat pe om să fie bogat, nu sărac sau scăpătat. A fost lăsat liber să creioneze ordinea umană și social-politică pe pământ. Faptul că astăzi există atâta inechitate, sărăcie și miserie morală, nu poate fi pus pe seama lui Dumnezeu. Toate acestea sunt opera noastră. Dumnezeu, într-o bunătate Sa, continuă să răsără soarele Său peste cei buni și peste cei răi și trimite ploaia Sa peste cei drepti și peste cei nedrepti (cf. Matei 5,45).

„*mea, iată, a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate să-și cumpere de mâncare. Iisus însă le-a răspuns: N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce*” (Mt. 14, 14-16). Din aceste cuvinte observăm că Hristos, în atotcunoașterea Sa, știa că mulțimile nu aveau nimic de mâncare. Cu toate acestea, poruncește apostolilor să-i hrănească. Aici Hristos vrea să amintească faptul că societatea umană trebuie să fie organizată în așa fel încât fiecare să nu sufere din lipsa pâinii pentru traiul biologic. „*Dați-le voi să mănânce*” este porunca prin care Hristos stabilește rolul social-filantropic al Bisericii. În fapt, Dumnezeu face tot timpul minuni, pentru că periodic înmulțește roadele pământului în cantități suficiente din care s-ar hrăni toată populația. Înșă, datorită egoismului, s-a creat dezechilibrul social asupra căruia Hristos atrage atenția.

Minuni se întâmplă și în pustiu

Din textul evanghelic reiese faptul că locul unde s-a petrecut minunea înmulțirii pâinilor

Iisus a refuzat ispitirea pâinii pentru că a vrut să stabilească ordinea valorilor din viața omului, în așa fel încât cele materiale să nu prevaleze celor spirituale.

EDITORIAL

era pustiul. Autorul biblic dă acest amănunt pentru a arăta că pustiul este un loc unde se petrec situații extreme. Este locul vidului care ne aduce aminte de vidul original al creației. Pustiul ne mai amintește și de împietrirea inimilor egoiste, când fiarele sălbatice au secăt izvorul din care curgea „apa cea vie” și „mana vietii”. Pustiul mai reprezintă și absența lui Dumnezeu sau spațiul unde Dumnezeu este inaccesibil. În-să, paradoxal, pustiul este și locul în care credința și nădejdea se amplifică nesperat de mult, pentru că într-un deșert arid ai mai multă nevoie de Dumnezeu, singurul izbăvitor din situații imposibile. Atunci când credința călătorului prin pustiul nu se stinge, ci se inflamează precum piatra și nisipul, Dumnezeu apare și realizează imposibilul: mana coboară din cerul incandescent, apa tâșnește din roca cea seacă și pământul, în care curge miere și lapte, se profilează la orizont. Prin urmare, pustiul poate fi locul absenței și prezenței divinului, locul intervenției suverane și gratuite a inaccesibilului sau simbolul morții și al învierii. În pustiul, Mântuitorului Hristos pe Muntele Carantaniei, în vremea ispitirii, I s-a pus mai întâi problema pâinii: „De ești Tu, Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini” (Mt. 4, 3). Iisus a refuzat ispitirea pâinii pentru că a vrut să stabilească ordinea valorilor din viața omului, în așa fel încât cele materiale să nu prevaleze celor spirituale. Tot în pustiul, dar de data aceasta pe malul lacului Tiberiada, Mântuitorul nu a mai refuzat înmulțirea pâinilor deoarece aceasta nu mai reprezenta un exercițiu spiritual, o provocare, ci trebuia să fie un gest firesc, pornit de la Dumnezeu și îndreptat către inimile înfometate ale mulțimii de oameni ce primiseră hrană spiritu-

ală. El nu numai că nu a refuzat, dar a fost chiar inițiativa Lui, în antiteză cu cea a ucenicilor care înțelegeau lucrurile numai la nivel social-uman – căci problema pâinii nu s-a rezolvat niciodată cum se cuvine în societatea omenească, nu s-a rezolvat în duhul iubirii, al generozității, căci fiecare s-a îngrijit de pâinea lui, nu și de pâinea celuiilalt. Este pentru prima dată în istoria umanității când Cel Care nu avea nevoie de hrană pentru El a rezolvat dumnezeiește imensa problemă omenească, cea a pâinii.

Pâine și Trup

În momentul în care Hristos poruncește ucenicilor să rezolve problema socială, cea a hranei mulțimilor, apostolii, încă nepregătiți pentru a înțelege sensurile profunde ale cerințelor lui Iisus, răspund: „Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești” (Mt. 14,17), pe care El le cere imediat. Din momentul acesta, suntem introduși într-un alt cadru al minunii.

Precizăm că gestul lui Hristos nu trebuie înțeles doar social, ci mai ales teologic. Imaginea înmulțirii pâinilor este simbolul Euharistiei. Pâinea are ca scop imediat întreținerea vietii biologice, dar Hristos a ales-o ca ofrandă, prin binecuvântare și sfințire, înobilând-o ca Trup al Său euharistic, cu care omul să-și hrănească sufletul pentru a rămâne viu în Dumnezeu (cf. Ioan 6,51).

Pentru hrana biologică Dumnezeu înmulțete pâinea pe pământ, care ar trebui să ajungă din belșug tuturor oamenilor. În pustia aceea nu erau decât câteva mii. Este adevărat că a sătura cinci mii de bărbați, afară de femei și copii, doar cu cinci pâini și doi pești, este o mare minune.

Dar, când Dumnezeu face ca dintr-un singur bob de grâu să răsăre planta care va raporta câteva zeci de boabe, nu este tot o minune? Acest lucru ne determină să întredem un cadru liturgic al minunii.

Prima „liturghie”

De ce oare se vorbește în Evanghelie că doar un copil avea cele cinci pâini și cei doi pești? Oare erau singurele premise ale ofrandei liturgice? Da! Mântuitorul a înțeles mai bine decât toți că totuși pâine era, pentru că nu pleaseră toți acei oameni înțelepți de acasă fără mâncare. Dar egoismul și teama de sărăcie stăpâneau: toți aveau pâine, dar o țineau ascunsă, gândindu-se că poate ar fi fost obligați să o împartă cu cei ce nu aveau și, astfel, nu ar mai fi avut suficientă și pentru ei înșiși... Acel copil, simbol al curăției, al nevinovăției, aduce tot avutul său pentru Liturghie. De aceea, Mântuitorul va lua un copil în brațe și îl va propune ca măsură a Împărăției Cerurilor: „De nu veți fi ca unul dintre acestia, nu veți intra în Împărăția Cerurilor” (Matei 18,3).

Cele cinci pâini reprezintă cele cinci prescuri care sunt aduse în mod curat și evlavios pentru proscomidia Sfintei Liturghii. Cei doi pești reprezintă cele două firi ale Mântuitorului, căci peștele este simbolul Mielului lui Dumnezeu care a fost junghiat pentru viața și mântuirea lumii (cf. Isaia 53,7). Deci, jertfa iubirii neconditionate este începută cu un copil, iar ofranda, pe care o atribuim lui Dumnezeu, El ne-o binecuvintează, împregnând în ea germele învierii, apoi ne-o înapoiază tot ca ofrandă, dar îndumnezeită și înveșnicită.

În același cadru liturgic al pericopei, Hristos apare ca Liturghisitor, Care, în germene, prezintă ritualul creștin dezvoltat mai târziu, în secolul de aur patristic: „*Și poruncind să se așeze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat și, frângând, a dat ucenicilor pâine, iar ucenicii, mulțimilor*“ (Mt. 14, 19). Este vorba aici de cadrul Liturghiei, al Epiclezei euharistice. În fiecare Sfântă Liturghie, preotul liturghisitor face aceleași gesturi, zicând: „... *Acesta venind și toată rânduiala cea pentru noi plinind, în noaptea în care a fost vândut și mai mult Însuși S-a dat pe Sine pentru viața lumii, luând pâinea cu sfințele și fără prihană mâinile Sale, mulțumind și binecuvântând, sfințind și frângând, a dat Sfinților Săi Apostoli...*“.

Liturghia, jertfă și mulțumire

Cum a fost multiplicarea pâinilor este de prisos să vorbim pentru că intrăm în sfera raționalismului steril. Important este faptul că toți s-au săturat de darul lui Dumnezeu, mulțumind Celui Care este hrănitorul sufletelor și trupurilor. Înțelegem că Sfânta Liturghie, în prima ei parte, este jertfă, ofrandă, dăruire din dragoste, iar în a doua parte *efharistos*, adică mulțumire. Hristos ne-a arătat că atunci când dăruiești cu bucurie, dobândești mulțumirea divină, care este o mare binecuvântare.

Ceea ce a urmat, de asemenea, este foarte important. Evanghelia spune că nu s-a pierdut nimic. Firimiturile nu au fost lăsate păsărilor cerului sau câinilor, cum se precizează în alte părți ale Evangheliei, ci s-au strâns toate cu grijă. Nu s-au lăsat firii necuvântătoare, pentru că acestea nu au conștiința de sine și nu se pot împărțași cu Trupul euharistic al lui Hristos. Doar omul, regele creației, se împărțește de dumnezeiescul dar, ca hrană pentru viața de veci.

Așadar, după ce s-au săturat ființele conștiente, din pâinea care se prefăcuse în Trupul lui Hristos, Apostolii „*au strâns rămășițele de firimituri, douăsprezece coșuri*“ (Mt. 14, 20). Firimiturile s-au strâns pentru că în fiecare se afla integral Hristos euharistic. Așa face orice preot după ce se împărțește. Cu grijă adună cele mai infime părți care au căzut pe Sfântul Antimis, pe care le pune cu grijă în Sfântul Potir, pentru că nimic din *sfințele sfinților* nu trebuie să se risipească. S-au strâns douăsprezece coșuri pentru că doisprezece Apostoli au fost cei care au împărțit mulțimilor. Deci, cei doisprezece aveau mandatul special de la Hristos să administreze tainele Împărăției lui Dumnezeu. După Apostoli, cei care trebuie să poarte grijă de firimiturile Euharistice, precum și de păstrarea Trupului tainic al lui Hristos euharistic pe Sfânta Masă, în chivotul din Sfântul Altar, sunt episcopii și preoții. Așa va fi până la sfârșitul veacurilor în Biserica lui Hristos.

Foamea de Dumnezeu

În concluzie, putem spune că nu problema pâinii se pune în Evanghelia Liturghiei din Duminica a 8-a după Rusalii - aceasta era rezolvată încă de la creație -, ci problema omului care a administrat deficitar darul lui Dumnezeu și nu a făcut din creație o continuă Liturghie.

Omul a devenit altcineva decât ceea ce pregătise Dumnezeu pentru el: chip în perspectiva asemănării. De milenii, el a devenit servul propriilor plăceri, omul stomacului, al banului, al plăcerilor opulente și obsesionale, renunțând la bucuriile spirituale, la experiențele mistice sau la comuniunea în duhul iubirii divine. El fusese creat ca să se hrănească cu pâinea ce vine din cer gratuit. Nu ar fi avut nevoie de efort fizic pentru a-și câștiga pâinea cea de toate zilele. Omul primordial, care plămădit de eternul Creator, nu a fost făcut cu sapa în mână, prășind spini și pământul, pentru că avea totul la dispoziție. Dar, întru libertate fiind, a voit un măr în plus și nu s-a mulțumit cu ce i-a dat Dumnezeu. A pierdut totul în momentul când a zis că mai vrea ceva în plus, rămânând ancorat în dimensiunea lui „*a avea*“, ignorând pe „*a fi*“

și uitând să pună pe „*a iubi*“ între cele două noțiuni antagoniste. Din liberă alegere, el a eliminat esențialul și implicat cadrul în care își desfășura existența - *Dumnezeu este iubire*. Dacă omul îl descoperă pe Dumnezeu-Iubire, atunci el există sau ființează prin a avea, căci *Dumnezeu nu are, ci este!* La plinirea vremii, Hristos a venit din nou pe Pământ să spună oamenilor: „*Căutați Împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte vi se vor adăuga vouă*“ (Matei 6,33). Altfel spus: *Încercați să folosiți iubirea și veți rezolva toate problemele existențialității*. Da, avem nevoie de pâine! Dar nu de orice pâine, ci de „*cea spre ființă*“, adică de „*Pâinea care s-a pogorât din cer*“ (Ioan 6,48).

Ceea ce ne lipsește nouă este prezența lui Dumnezeu, restul, strictul necesar pentru supraviețuire avem. Dacă lumea de astăzi L-ar repune pe Dumnezeu în preocupările sale, nu s-ar mai pune problema pâinii. Ceea ce lipsește acestei lumi este tocmai *Pâinea care s-a pogorât din cer*. Este vorba de *Dumnezeu-pâine*, este vorba de *Dumnezeu-iubire*, de *Dumnezeu-euharistic*. Fără Acesta lumea va muri de inaniție lângă mormanele de pâine, pentru că nicio pâine nu hrănește dacă nu este binecuvântată de Cel de Sus. □

Vechimea și rolul important jucat de Eparhia Romanului de-a lungul timpului în istoria BOR sunt argumente care justifică atribuirea rangului de arhiepiscopie.

DOSAR

O avansare justificată

În zilele de 18-19 iunie 2009, la Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. În cadrul acesteia, una dintre cele mai importante decizii a fost ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie, cu titulatura nouă de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. Aceasta va intra în vigoare din 13 septembrie a.c., odată cu desfășurarea ceremoniei de proclamare de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Deși din punct de vedere haric și statutar nu există nicio diferență între arhiepiscopie și episcopie, în ierarhia BOR există ambele titlaturi, atribuindu-se titulatura de arhiepiscopie, în general, unei episcopii cu o istorie îndelungată sau care a jucat un rol important în viața Bisericii. Vechimea și rolul important jucat de Eparhia Romanului de-a lungul timpului în istoria BOR sunt argumente care justifică atribuirea rangului de arhiepiscopie. De altfel, unii dintre ierarhii Romanului au fost numiți arhiepiscopi și chiar mitropoliți, vorbindu-se și despre Arhiepiscopia Romanului, încă de la jumătatea secolului al XV-lea.

Pe lângă ridicarea la rang de arhiepiscopie, noua titulatură adaugă numelui istoric „a Romanului” și „Bacăului”, recunoscându-se astfel vechimea și importanța acestuia ca centru de spiritualitate ortodoxă. S-a ținut cont, de asemenea, de faptul că „Eparhia Romanului, veche de 600 de ani, a inclus în teritoriul său jurisdicțional și canonic, în toată istoria ei, întregul ținut al Bacăului, respectiv județul Bacău, potrivit împărțirii administrativ-teritoriale actuale.”, așa cum a precizat PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului. Nominalizarea Bacăului este justificată din punct de vedere geografic, istoric și economic și, evident, cultural-bisericesc.

Toate acestea ne-au determinat ca în paginile ce urmează să vă aducem în atenție argumentele care susțin luarea unei astfel de decizii istorice.

Anul 2008 a însemnat pentru Eparhia Romanului anul jubiliar, în care s-au aniversat șase secole de la atestarea documentară a Catedralei Episcopale, 600 de ani de slujire a lui Hristos în urbea mușatinilor.

Începuturile Eparhiei noastre sunt consemnate în documente de la începutul secolului al XV-lea, în timpul domniei lui Alexandru cel

Mii de credincioși au fost prezenți anul trecut la aniversarea a 600 de ani de la atestarea documentară a Episcopiei Romanului

Bun, considerat pe bună dreptate „ctitorul ierarhiei Moldovei”.

Episcopie, arhiepiscopie, mitropolie

Analizând și interpretând ceea ce a păstrat tradiția, cum și referirile documentare legate de începuturile acestei eparhii, privind organizarea și titulatura ei, foarte mulți dintre cercetătorii trecutului Bisericii noastre au fost contrariați, descoperind în unele documente medievale titulatura de „episcopie”, în altele de „mitropolie”, precum și numirea întâistătătorului ei, uneori „episcop”, alții „arhiepiscop”, sau „mitropolit”.

Situația aceasta a atras atenția și episcopului Acad. Melchisedec Ștefănescu, care, în partea I din „Cronica Romanului și a Episcopiei de Roman”, București 1874, pagina 106 și următoarele, tratează acest aspect: „mitropolia sau Episcopie de Roman”, considerând că la Roman a fost reședința „Mitropoliei Țării de Jos” până la jumătatea secolului al XVII-lea, aducând în sprijinul acestei afirmații mai multe argumente: Pravila cea mare românească (1652) în lista mitropoliților din Moldova, la fila 402, sunt menționați doi mitropoliți - unul cu reședința la Suceava, iar celălalt cu reședința la Roman. Este amintit aici și un al treilea mitropolit al Proilaviei, cu reședința la Galați, dar care depindea canonic direct de Patriarhia Ecumenică și avea

jurisdicție asupra unor teritorii din bazinul inferior al Dunării, ocupate de turci-neavând deci nicio relație canonică cu Mitropolia Moldovei.

Episcopul Melchisedec aduce în sprijinul ipotezei sale, motivul că la Roman, a fost pentru o vreme „mitropolia Țării de Jos”, faptul că unii ierarhi ai acestui străvechi scaun au fost menționați în actele de cancelarie domnească „mitropoliți”, dar și faptul că ierarhii Romanului se bucurau de unele distincții și „privilegii” față de episcopii de Rădăuți și Huși (menționați și ei în Pravila cea Mare, 1652).

Romanul, a doua eparhie ca vechime din Moldova

Mulți alți cercetători și istorici au remarcat diversitatea oferită de documente privind titulatura acestui scaun eparhial de la Roman, oferind diverse răspunsuri și ipoteze.

Astfel, Nicolae Iorga afirma în „Istoria Bisericii Românești”, vol. I, că în preajma bisericii Preacuvioasa Parascheva din Târgul de Jos, nu mai este o „mitropolie”, ci o „episcopie de jos”, iar în „Istoria Bisericii Românești”, vol. IV, dezvăluie părerea sa că, în acest oraș, totdeauna a fost o episcopie.

De aceeași părere este și Const. C. Giurescu care, în lucrarea sa, „Istoria Românilor”,

vol. II, apreciază că episcopul Tarasie de la Mitropolia Țării de Jos, era inferior mitropolitului Sucevei, însă față de omologul său de la Rădăuți, avea întâietate.

Istoricul Nicolae Dobrescu consideră că titulatura de mitropolie și acea dată ierarhului de Roman, de mitropolit, s-a făcut în semn de cinste, pentru că Romanul era a doua eparhie ca vechime din Moldova.

Aceeași opinie o împărtășesc și Simion Reli și Pr. Acad. Mircea Păcurariu.

Autorii manualului de Istoria Bisericii Române, Gh. Moisescu, Ștefan Lupșa, Alexandru Filipașcu, 1957, pornind de la anumite elemente de ordin politic, petrecute în timpul domniei fiilor lui Alexandru cel Bun, care au împărțit țara Moldovei în două: Ilie domnind în Țara de Sus, cu capitala la Suceava, iar Ștefan în Țara de Jos, cu capitala într-un oraș din zona de sud a Moldovei, considerând că, pentru a nu fi mai prejos de fratele său, care avea în preajma sa pe mitropolitul țării, Ștefan al II-lea, va fi ridicat la rang de mitropolit pe ierarhul de la Roman, pentru ca să crească în acest fel și prestigiul „Țării de Jos” peste care domnea.

Aceeași ipoteză o susține și părintele acad. Mircea Păcurariu, care s-a preocupat de trecutul eparhiei noastre, poposind în nenumărate rânduri la Roman, în Arhiva și Biblioteca Episcopiei.

Sec. al XV-lea: ridicarea episcopului de Roman la rang de mitropolit

Pe baza opiniilor și răspunsurilor formulate de istorici, referitoare la titulatura scaunului de la Roman și la aceea a întâistătorului acestei eparhii, putem afirma că Târgul de Jos, la confluența Moldovei cu Siretul, unde în perioada 1408-1413 a fost înființată o nouă eparhie a Moldovei, a purtat titulatura de mitropolie, chiar și pentru o perioadă scurtă, dar, așa cum menționa părintele Scarlat Porcescu, care, la rândul său s-a preocupat de această problemă, în realitate, însă, nu a fost ceea ce obișnuit se înțelege printr-o mitropolie, adică ridicarea episcopului locului pe o poziție ierarhică superioară.

În cele ce urmează, vom recapitula câteva momente și aspecte legate de istoria Bisericii din Moldova, prin care să subliniem că într-adevăr ierarhi ai Romanului au avut titulatura de mitropoliți ai Țării de Jos, iar episcopia, aceea de mitropolie.

Urmașii lui Alexandru cel Bun au împărțit Moldova în două părți (probabil în vara anului 1435), iar timp de șapte ani (1435-1442), au existat în țară, doi domni. Capitala lui Iliș era Suceava, iar a lui Ștefan, într-un oraș din sud-Roman, sau, mai probabil Vaslui. Din Roman au fost emise în acest interval trei „cărți” domnești. Pen-

Carte poștală reprezentând Catedrala episcopală „Sf. Cuv. Parascheva” din Roman (colecția Dan Dimitriu)

tru a ridica prestigiul țării peste care domnea, (Țara de Jos a Moldovei), Ștefan al II-lea, va fi ridicat pe singurul ierarh din această zonă – episcopul de la Roman - la rang de mitropolit, spre a nu fi inferior din punct de vedere ecleziastic.

Ridicarea eparhiei Romanului la rang de arhiepiscopie, sau mitropolie este atestată și de unele mărturii documentare ale epocii. Astfel, la 30 iulie 1437, un medic bavarez menționează într-un raport al său că „în Moldova existau, pe atunci, doi arhiepiscopi”, iar la Sinodul unionist de la Ferrara-Florența, nota în același raport, Biserica Moldovei a fost reprezentată de doi delegați: mitropolitul grec al Sucevei, Damian și protopopul Constantin „loctiitor al Moldovlahiei”, reprezentantul mitropoliei Țării de Jos.

Primul ierarh al Romanului, arhiepiscopul și mitropolitul Calist

O altă mărturie legată de așa numita „Mitropolie a Romanului” o descoperim într-un manual epistolar bizantin în uz, în Cancelaria patriarhală din Constantinopol, la sfârșitul secolului al XIV-lea și în cursul celui următor, care urcă până la anul 1387, publicat în 1975, la Paris, de Institutul francez de studii bizantine. Printre informațiile deosebit de pretioase pentru etapa respectivă, aflăm și faptul că în acea perioadă (sec. XV), „a fost așezat un alt mitropolit la Târgul Roman care se intitulează mitropolit de Roman”.

Primul ierarh al Romanului este menționat documentar: „arhiepiscopul și mitropolitul chir Calist”. Acesta este amintit într-o „carte” domnească, la 30 septembrie 1445. Piatra sa de mormânt a fost descoperită, în timpul lucrărilor de restaurare și consolidare a bisericii „Înălțarea Domnului” de la Mănăstirea Neamț (1953-1961), fiind expusă astăzi în Muzeul mănăstirii. Preocupându-se de acest ierarh, părintele diacon Ioan Ivan demonstrează cu documente de ordin logic-istoric că acest Calist a păstorit la Roman, unde i s-a conferit titlul de „arhiepiscop și mitropolit”, de către Ștefan al II-lea, pe când era domn al Țării de Jos. (vezi „Un ierarh moldovean cu numele Calist înmormântat la Mănăstirea Neamț”, în revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, nr. 1-2/1920, pp. 66-75).

Așadar, primul ierarh al Romanului, amintit de documentele medievale, Calist, se intitula „arhiepiscop și mitropolit”.

Al doilea ierarh al Romanului menționat documentar, Tarasie, apare și cu titulatura de mitropolit, dar și cu cea de episcop: 12 septembrie 1464 - episcopul Constantin Tarasie de Târgul de Jos; 13 decembrie 1465 - Mitropolia noastră din Târgul de Jos; 13 martie 1466 - mitropolitul chir Tarasie de Târgul Roman, 9 iulie 1466 - mitropolitii noștri chir Teoctist de Suceava și chir Tarasie de Roman; 2 octombrie 1470 - mitropolitul nostru chir Teoctist... episcopul nostru chir Tarasie de Târgul Roman; 8 februarie 1470 - mitropolitul nostru chir Teoctist și epis-

**Noua titulatură conferită
Eparhiei Romanului readuce
acest vechi spațiu de spiritualitate
mai aproape de realitățile istorice.**

DOSAR

copul nostru chir Tarasie, mitropolitul Țării de Jos și Ioanichie, episcop de Rădăuți.

600 de ani de istorie

Și alți ierarhi ai Romanului sunt menționați în vechile documente cu titulatura de „mitropolit al Țării de Jos”: 20 aprilie 1488 - Vasile; 7 octombrie 1517 - Macarie; 17 martie 1529 - Dorotei; 31 august 1556 „arhiepiscopul Macarie de Roman”; 20 august 1560 - Anastasie; 6 octombrie 1578 - Eustatie; 5 mai 1587 - Anastasie; 27 mai 1593 - Mitrofan; 10 ianuarie 1617 - „Sfânta Mitropolie de Roman unde este hrumul Precuvioasei maicii noastre Paraschiva”.

Până la începutul secolului al XVII-lea, Eparhia Romanului va mai apărea cu titulatura de mitropolie, dar mai rar.

Întăistătorul ei poartă însă titulatura de episcop, cu o singură excepție - 31 august 1556, Macarie este numit „arhiepiscop”.

Eparhia Romanului a avut de-a lungul celor două secole de existență neîntrerupt un număr de peste 70 de ierarhi, unii eparhioți, alții doar „locotenenți de episcopi”. Dintre aceștia, patru

au fost canonizați de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: Teodosie de la Brazi (22 septembrie); Dosoftei (13 decembrie); Pahomie de la Ghedin (14 aprilie); Ioan de la Râșca și Secu (serbat la 30 august).

În „Viața și petrecerea sfinților”, mitropolitul Dosoftei vorbește cu admirație despre contemporanul său, vlădica Ioan, de la Mănăstirea Secu, numindu-l „arhiepiscopul cel Sfânt”.

Suntem încredințați că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ținut cont de aceste mărturii când a aprobat ridicarea Episcopiei Romanului

Textul Uricului de la 16 septembrie 1408, prin care Alexandru cel Bun face o danie Bisericii „Sf. Parascheva” din Roman, documentul care menționează pentru prima dată Catedrala episcopală din Roman

la rang de Arhiepiscopie, cu titulatura „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”, ca un impuls ca, la bogata tradiție, să fie adăugate noi pagini de istorie și glorie. (Pr. Florin Țuscanu, Protopop de Roman)

De ce „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”

La ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din zilele de 18-19 iunie 2009, Episcopia Romanului a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie, cu titulatura „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”. «Mulți s-au întrebat de ce s-a adăugat la vechiul centru eparhial și „Bacăului”. Explicația se poate da pe mai multe planuri – ne-a spus PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului. În primul rând, Eparhia Romanului, veche de 600 de ani, a inclus în teritoriul său jurisdicțional și canonic, în toată istoria ei, întregul ținut al Bacăului, respectiv județul Bacău, potrivit împărțirii administrativ-teritoriale actuale.»

Noua titulatură conferită Eparhiei Romanului readuce acest vechi spațiu de spiritualitate mai aproape de realitățile istorice. În urmă cu

câteva sute de ani, așa cum s-a arătat în articolul anterior, avem mărturia că se vorbea de Mitropolia de Jos a Moldovei, cu reședința la Roman. Din această mitropolie a făcut parte și Bacăul. Astăzi, ca întotdeauna, Episcopia Romanului însumează municipiul Roman și împrejurimile acestuia, dar și întregul județ Bacău.

„O hotărâre istorică și foarte importantă”

„Este o hotărâre istorică și foarte importantă din multe puncte de vedere. Mai întâi se acordă această onoare Eparhiei Romanului, care a împlinit de curând 600 de ani de atestare documentară. Apoi, este o onoare pentru credincioșii acestui ținut al Moldovei, care s-au străduit să promoveze de-a lungul timpului valorile culturale-religioase ale Bisericii noastre strămoșești. Totodată, este o onoare și pentru că se încununează efortul atâtor ierarhi care s-au străduit aici să-l predice pe Hristos și să apere demnitatea Ortodoxiei: Macarie, Dosoftei, Pahomie de la Ghedin, Ioan de la Râșca și Secu, Teodosie de la Brazi, cu toții episcopi sfinți, cărora li se adaugă și alții precum Anastasie Crimca, Veniamin Costachi, Melchisedec Ștefănescu care, la rândul lor, au scris, și ei, pagini din istoria acestei Eparhii”, ne-a declarat Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului.

În urma ridicării Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a fost ridicat la rangul de Episcop vicar.

Credința și dragostea oamenilor față de valorile Ortodoxiei, dar și sfinții născuți pe aceste meleaguri, sunt câteva dintre argumentele ce au stat la baza ridicării la rang de Arhiepiscopie a Episcopiei Romanului, având titulatura de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. O hotărâre ce vine să împlinească istoria unui ținut încărcat de tradiție și spiritualitate.

Arhiepiscop-vicar al acestei Episcopii de la începutul mileniului al III-lea, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul s-a străduit, a luptat și a reușit să confere străvechii eparhii a Romanului un statut bisericesc binemeritat, menit să onoreze și ținutul Bacăului.

„Dintodeauna Bacăul a aparținut acestei eparhii”

„Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din 18-19 iulie, a hotărât ridicarea la rangul de arhiepiscopie a Eparhiei Romanului, sub noua formulare eclesiastică de „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”.

Mulți s-au întrebat de ce s-a adăugat la vechiul centru eparhial și „Bacăului”. Explicația se poate da pe mai multe planuri. În primul rând, Eparhia Romanului, veche de 600 de ani, a inclus în teritoriul său jurisdicțional și cano-

nic, în toată istoria ei, întregul ținut al Bacăului, respectiv județul Bacău, potrivit împărțirii administrativ-teritoriale actuale. Apoi, ierarhii care și-au înscris numele, ajungând pe scaunul vlădicesc de la Roman, de-a lungul celor 600 de ani, au activat cu precădere în această zonă. Un exemplu ar fi episcopul Teodosie Atanasie, băcăuan de origine, un ierarh cărturar care a păstorit la Roman. Acest episcop a fost receptiv la faptul că pe teritoriul Eparhiei sale, respectiv ținutul Bacăului și Vrancei de atunci, s-au desfășurat bătălii în Primul Război Mondial, și s-a îngrijit direct de răniți și de aprovizionarea soldaților români prezenți pe aceste meleaguri“, a declarat PS Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul.

„Optzeci la sută din veniturile Eparhiei Romanului vin din județul Bacău“

Bisericile aflate în construcție, în județul Bacău, unele dintre ele având dimensiuni de catedrale, activitățile social-filantropice, dar și frumoasele relații pe care Biserica Ortodoxă le are cu aleșii comunităților din Bacău au constituit motive pentru noua decizie a conducerii BOR. „De asemenea, nu trebuie uitat că majoritatea activităților social-filantropice, culturale și misionar-pastorale ale Eparhiei Romanului, se desfășoară în județul Bacău, iar optzeci la sută din veniturile Episcopiei vin din județul Bacău.

De asemenea, relațiile cu autoritățile județului Bacău sunt dintre cele mai bune, fapt vizibil și din sprijinul primit pentru

construcția celei mai mari catedrale, cea din municipiul Bacău, dar și pentru înălțarea unor lăcașuri de cult deosebite în Onești, Moinești, Târgu Ocna sau Comănești“, a mai precizat ierarhul de la Roman.

Festivitatea de proclamare a ridicării în rang a Episcopiei Romanului va avea loc la Catedrala episcopală „Sf. Parascheva“

La ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din zilele de 18-19 iunie 2009, Episcopia Romanului a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie, cu titlatura „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului“. Noua titlatură conferită Eparhiei Romanului va intra în vigoare din 13 septembrie a.c., odată cu desfășurarea ceremoniei de proclamare de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Vă oferim în cele ce urmează câteva repere din programul manifestărilor organizate cu prilejul festivității de proclamare și ridicare a Episcopiei Romanului la rang de Arhiepiscopie, cu titlatura de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, care se vor desfășura în zilele de 12 și 13 septembrie 2009, atât la Roman, cât și la Bacău.

Sâmbătă - 12 septembrie

- orele 16⁰⁰ - Slujba Vecerniei la Catedrala episcopală din Roman;

- orele 17⁰⁰ - primirea P.F. Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Centrul eparhial Roman;

Duminică - 13 septembrie

- orele 08⁴⁵ - procesiune la racla cu moaștele Sf. Ierarh Teodosie de la Brazi;

- orele 09⁰⁰ - 11⁰⁰ - Sfânta Liturghie oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de ierarhi, în Catedrala episcopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

- orele 11⁰⁰ - 12⁰⁰ - festivitatea de ridicare a Episcopiei Romanului la rang de Arhiepiscopie, cu titlatura de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului;

- ora 17⁰⁰ - Întâmpinarea P.F. Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române la Catedrala „Înălțarea Domnului“, Bacău;

- Slujbă de Te-Deum în catedrala „Înălțarea Domnului“, Bacău.

„Majoritatea mănăstirilor Eparhiei Romanului sunt situate în județul Bacău“

Nu în ultimul rând, oamenii cu viață sfântă, născuți sau trăitori pe aceste meleaguri îndreptătesc Bacăul la onoarea de a fi inclus în denumirea noii arhiepiscopii: „Așa cum am menționat adeoseori, să nu uităm că spiritualitatea băcăuanilor este deosebită, iar majoritatea mănăstirilor Eparhiei Romanului sunt situate în județul Bacău. Nu trebuie să trecem cu vederea că Sfântul Antipa de la Calapodești este originar din județul Bacău. Este o cinste pentru băcăuani că, din rândul lor, a fost canonizat un sfânt, respectiv Sfântul Antipa, recunoscut și cinstit în toate Bisericile Ortodoxe“, a mai spus PS Ioachim Băcăuanul, care a adăugat „nu în ultimul rând, această titlatură reprezintă o recunoaștere a activității preoților, călugărilor și credincioșilor din această zonă, care s-au străduit de-a lungul veacurilor să promoveze valorile spirituale, culturale și tradiționale ale poporului român“. (Pr. Constantin GHERASIM)

Fără îndoială că, atunci când au inclus numele Bacăului în noua titulatură a Eparhiei cu centrul la Roman, membrii Sfântului Sinod s-au raportat atât la contribuția spirituală a orașului Bacău, veche reședință voievodală, cât și a județului Bacău și a locuitorilor săi, în general.

DOSAR

Bacăul – centru de trăire și spiritualitate ortodoxă

În anul 2008 s-au împlinit 600 de ani de la prima atestare documentară a Bacăului. La manifestările desfășurate cu acest prilej s-a evidențiat și contribuția de necontestat a Bisericii Ortodoxe Române și a slujitorilor ei de pe aceste meleaguri la dezvoltarea culturii și a spiritualității românești.

Includerea Bacăului în noua titulatură atribuită Eparhiei Romanului a fost primită cu multă bucurie de preoți și credincioși, considerându-se un act de recunoaștere istorică și binecuvântare divină.

Fără îndoială că, atunci când au inclus numele Bacăului în noua titulatură a Eparhiei cu centrul la Roman, membrii Sfântului Sinod s-au raportat atât la contribuția spirituală a orașului Bacău, veche reședință voievodală, cât și a județului Bacău și a locuitorilor săi, în general.

Nominalizarea Bacăului este justificată din punct de vedere geografic, istoric și economic și, evident, cultural-bisericesc.

600 de ani de atestare documentară

Primele urme de locuire în orașul Bacău datează din epoca paleolitică, acestora adăugându-li-se cele din epoca mezolitică și cea neolitică. Marele istoric Nicolae Iorga este de părere că denumirea orașului Bacău derivă de la slavul *Bâc*, care înseamnă *zimbru*, *bour*, *taur*, ceea ce denotă că pe aceste meleaguri au fost întinse păduri în care trăiau turme de zimbri. Muzeul „Moldova” din Bacău deține o importantă colecție de documente istorice și vechi manuscrise, precum și un cap de zimbru, un exemplar unic în felul său, găsit lângă Bacău, în satul Solont. Un Bâc exista în Basarabia, un altul în ținutul Vasluiului, iar un altul în ținutul Bârladului.

Pe această temă se mai poate vedea și etimologia cuvântului Bâc în „*Ispisoace și Zapise*” de Gh. Ghibănescu, vol. VI, partea all-a, pag. 177.

Toponimele, hidronimele, onomastica de origine latină, consemnează efectele romanizării pe teritoriul Bacăului. Păstrarea, până în zilele noastre, a numelui de „*Drumul romanilor*” în zona Dărmăneștiului, constituie o mărturie în plus. Nu este exclus ca numele județului și al orașului să derive din latinescul *bacca*, ce înseamnă *sămânță*, cuvânt care, în mod cert, a avut o largă circulație în zona de răsărit de Carpați.

La sfârșitul secolului al XIV-lea, Bacăul era bine încheșat ca așezare urbană, fiind una dintre cele mai prospere din întreaga Moldovă, având atribuții militare și comerciale foarte importante. Unanim acceptată până în prezent este opinia că prima mențiune documentară certă a Bacăului este în privilegiul comercial acordat de domnitorul Moldovei, Alexandru cel Bun (1400-1432), la 6 octombrie 1408, negustorilor din Liov. În acest act se menționează că „*pentru postavurile pe care le vor duce în Țara Românească, ei vor plăti, în afară de vama principală din Suceava, și o vamă de doi groși de grivnă, în Bacău. Dacă vor aduce din Țara Românească, fie piper, fie lână sau orice, vor plăti pentru*

„600 de ani de la prima atestare documentară - 2008” - medalie emisă de Primăria Municipiului Bacău

12 cântare, o jumătate de rublă de argint, în Bacău și o rublă întreagă în Suceava". Foarte important este actul din 6 februarie 1431, emis tot de Alexandru cel Bun, prin care dăruiește mănăstirii Bistrița venitul vâmii de la Tazlău și în care precizează că ține de vama Bacăului. La 27 mai 1435, Ștefan II voievod (1433-1447) scria judecătorilor din Bacău să vegheze ca să nu mai fie împiedicați și păgubiți, negustorii din Brașov, iar la 4 august 1447, Roman voievod scrie din Bacău, negustorilor din Țara Bârsei, să vină în Moldova și „să facă toate târguilele cu mărfurile lor, fără a se teme de nici o pagubă”. Așadar, la mijlocul veacului al XV-lea, Bacăul devenise un oraș înfloritor, în care soseau negustori, fie din țara noastră, fie din țară străină.

Important centru comercial

La 12 aprilie 1457, prelua conducerea Țării Moldovei, Ștefan al III-lea voievod, numit de popor, pentru glorioasele sale fapte, „cel Mare, cel Sfânt și cel Bun”. Tradiția ne spune că se născuse și copilărise pe meleagurile băcăuane, la Borzesti, pe Trotuș. Ea pare să fi fost întărită, chiar de Ștefan, care a ridicat acolo, prin anii 1493-1494, o frumoasă biserică „pentru amintirea sfânt răposaților moși și părinți”. Acest strălucit domnitor a acordat atenția cuvenită dezvoltării orașelor, printre care și Bacăul, căruia i-a apreciat poziția și rolul său în viața economică a țării. La 13 septembrie 1457, Ștefan cel Mare, cu întregul Sfat domnesc se afla la Bacău, fiind primul oraș din Țara Moldovei, pe care îl vizita ca domn și suveran. Aici acordă, lui Mihai logofăt și fraților acestuia, un salv conduct pentru a se întoarce din Polonia. În acest act se menționează că a fost scris la Bacău, de Pan Dobru logofăt.

Anterior, la 8 septembrie 1457, Ștefan întărise mănăstirii Bistrița, vama și pietrele de ceară din târgul Bacău, morile întemeiate mai sus de oraș. La 15 mai 1462, Ștefan se afla din nou în orașul Bacău, unde emite un act prin care întărește Stanei, soția lui Sima Turluiianul, jumătate din satul Sperlești, pe Turlui, lângă Bârzulești, azi comuna Sânduleni, județul Bacău.

Conflictul dintre Ștefan cel Mare și regele Ungariei, Matei Corvin, din 1467, a avut consecințe nefaste asupra orașelor moldovene. Oștile maghiare au ocupat orașul Trotuș și i-au dat foc, la fel întâmplându-se cu Bacăul, Romanul și alte centre urbane din Moldova.

În 1473 acorda un salv conduct negustorilor moldoveni, printre care și celor băcăuani, pentru negot. Negustorii băcăuani participau, astfel, la negoclu cu produse la Brașov. În acest mod se prezenta Bacăul în vremea lui Ștefan, când el a hotărât să stabilească reședința domnească fiului său cel mai mare, Alexandru, în acest centru urban.

Biserica „Sf. Nicolae” din Bacău a fost înălțată în stil neoclasic, cu două turnuri în partea de vest, în 1848. În latura stângă a bisericii se poate observa temelia unei biserici medievale din secolul al XVI-lea

Alexandru, fiul lui Ștefan, ctitor la Bacău

El trebuia să îndeplinească atribuțiile unui coregent la domnie, un fel de guvernator al „Țării de Jos”, evident, sub directa subordonare față de tatăl său, aflat la reședința principală de la Suceava. Alexandru a devenit, prin modul în care s-a implicat în dezvoltarea orașului, un adevărat ctitor băcăuan al veacului al XV-lea. Într-adevăr, Bacăul a cunoscut o dezvoltare deosebită, deoarece în zona central-estică a orașului s-a întreprins un vast program de construcții, prin preluarea de către domnie a unei întinse zone și după eradicarea locuințelor ce aparțineau orășenilor, s-a ridicat complexul arhitectonic Curtea Domnească. Alexandru a fost iubitul fiu

al lui Ștefan cel Mare, energetic, talentat și inteligent. În luptele purtate de Ștefan la Vaslui a participat și el cu vitejie.

În perioada 1476-1481, Alexandru, ajutat de tatăl său, s-a preocupat intens de ridicare construcțiilor la Bacău. Marele istoric Nicolae Iorga consideră că Alexandru a stat în Moldova de jos, la Bacău, cu o cărmuire deosebită, fiind asociatul la domnie al tatălui său. În sprijinul acestei opinii sunt pisanii puși de Alexandru vodă la biserica „Precista” din Bacău și scrierile de pe Tetraevanghelul comandat de Alexandru, tot pentru acest monument.

Alexandru voievod emitea din Bacău două acte, foarte importante: la 18 ianuarie 1482 și la 26 iunie 1488, din care rezultă că el era un adevă-

Dacă Suceava este semnul energiei și al jertfei, Iașul al poeziei și al pasiunii, Bacăul este orașul cu sete de glorie și al nesațului de viață duhovnicească.

DOSAR

rat guvernator al părții de sud al Moldovei. La data când erau emise aceste acte, Biserica „Precista” nu era construită, dar funcționau o parte dintre construcțiile ce reprezintă Curtea domnească (Reședința voievodală, turnul de apărare etc). La 1 ianuarie 1491, el participă la sfințirea acestei biserici cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Potrivit unei tradiții păstrate la Muntele Athos, lui Alexandru vodă al Vlahiei i s-ar fi datorat refacearea, în 1497, a mănăstirii Grigoriu. Acest Alexandru este identificat cu fiul lui Ștefan cel Mare.

La terminarea bisericii din Borzești, la 1494, în pisană pusă de Ștefan cel Mare, apare în calitate de ctitor «preaiubitul său fiu», Alexandru.

În izvoarele narative interne apare mențiunea că «în anul 7004 (1496), luna iulie 26, marți, a răposat robul lui Dumnezeu Alexandru Voievod, fiul lui Ștefan Voievod, care a fost îngropat lângă străbunicul său, Alexandru Voievod, în mănăstirea Bistrița» (Letopisețul anonim al Moldovei). Astfel, a trecut în veșnicie acest ambițios fiu al lui Ștefan, pe timpul căruia Bacăul a devenit un important centru politic și economic, dar și de spiritualitate creștină, ortodoxă.

Biserici ștefanieni pe meleaguri băcăuane

Episcopul italian Marcos Bandinul, într-un studiu tipărit în Kurz's Magazin la anul 1640, dă

importante relații despre trecutul Bacăului. El arată că într-o vreme Bacăul a fost reședința domnilor Moldovei, ajungând la apogeul gloriei sale în timpul lui Ștefan cel Mare și, evident, a fiului său, Alexandru. Meleagurile băcăuane au avut întotdeauna oameni iluștri care s-au măsurat cu timpurile. Bincredinciosul voievod Ștefan cel Mare, canonizat sfânt în anul 1992, și-a încrucișat spada și cu Mahomed, celebrul cuceritor al Constantinoplei, dar și-a măsurat și genialitatea cu noaptea veacurilor, însușind creația pietrarilor și zugravilor din țara sa și aducând pe alții din cetățile lumii de atunci, spre a ridica veacurilor vestitele sale biserici, veritabile monumente de spiritualitate ortodoxă. El a zidit Putna, dar nu a uitat Borzeștiul, cu amintirile dureroase din copilăria lui. A prețuit și iubit Vasluiul, dar și Bacăul, unde a guvernat iubitul său fiu.

Monumentele ștefanieni au fost studiate de specialiști în arhitectură și în artă religioasă, care au evidențiat originalitatea noului stil ștefanian, moldovenesc, vizibil în structura bisericilor „Precista” din Bacău și la cea din Borzești. Inovațiile hotărâtoare din arhitectură s-au realizat sub domnia lui Ștefan cel Mare. „Crin crescut în tăcerea grădinilor evlaviei, estetica construcțiilor din timpul lui Ștefan cel Mare, în tăsnirea lor de gotică rigiditate, dar și noblețe bizantină, este întruchiparea cea mai vie a energiei creatoare ștefanieni.” (G.M. Cantacuzino, „Izvoare și popasuri”). În timpul lui Ștefan cel Mare, biserica a fost un veritabil mijloc de ar-

monizare socială, de educație morală și de guvernământ. În Bacăul din timpul său a existat o reală plenitudine a credinței, o creștere de viață duhovnicească, prin valorizarea virtuților creștine, așa cum aprecia omul de cultură Vasile Pârvan, el însuși băcăuan.

Dacă Suceava este semnul energiei și al jertfei, Iașul al poeziei și al pasiunii, Bacăul este orașul cu sete de glorie și al nesațului de viață duhovnicească. Sământa bizantină a înflorit într-o școală autohtonă, aici, fiind podoaba cea mai scumpă a domniei lui Ștefan cel Mare. Biserica „Precista” ne arată că Moldova a știut să fie la înălțimea civilizației de atunci. La Borzești, se înalță mândra biserică ștefaniană, adevărat leagăn care te cuprinde de când pășești în ea, adevărat locaș de spiritualitate. Rareori cuvântul „înaltă” s-a aplicat mai bine unui monument. Spiritul gotic al verticalelor care se prelungesc vizual până la cer, se simte bine aici. Ea reprezintă un tot de armonie desăvârșită. Pictată cu binecuvântarea Preasfințitului Episcop Eftimie al Romanului și sub atenta coordonare a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, fiind resfințită în anul 2004, la comemorarea a 500 de ani de la trecerea în veșnicie a marelui Ștefan, Biserica din Borzești este expresia precisă a unei arte unice exprimată printr-o estetică superioară.

Așezarea geografică a Bacăului l-a plasat sub jurisdicția Episcopiei Romanului

Situat în estul țării, traversat de paralela 46° 30' latitudine nordică și meridianul 20° longitudine estică, teritoriul județului Bacău se desfășoară în bazinul mijlociu al râului Siret, pe cursul inferior al Bistriței și bazinul hidrografic al râului Trotuș. Cu o suprafață de 6621 km², el se încadrează între județele mijlocii ale țării, ocupând 2,8% din suprafața României. Județul Bacău se învecinează cu județul Neamț, în care se află centrul eparhial al Romanului, Vaslui, Vrancea, Harghita și Covasna.

În cronică atribuită de Ion Bogdan lui Mikolaj Bezki, între cele 24 de ținuturi ale Moldovei, Trotușul și Bacăul au fost înscrise la pozițiile 21 și 22. Către sfârșitul secolului al XIII-lea, unitățile administrative respective au fost unificate. În perioada ulterioară au fost înscrise în documente sub denumirea „ținutul Trotuș-Bacău”. Dimitrie Cantemir, în lucrarea sa „Descrierea Moldovei” prezintă ținuturile Bacău, Ocna și Trotuș.

În cea de-a doua domnie, Constantin Marvocatat a instituit ocoalele ca subdiviziuni ale ținutului. Cartografia întocmită în anul 1774 a confirmat că existau 93 de așezări sătești și trei târguri. Acestea erau grupate în ocoalele: Trotuș, Tazlău, Bistrița de Sus, Bistrița de Jos.

Legile administrative elaborate în anul 1864 au pus bazele organizării comunelor și consiliilor

FOTO: PR. EUGEN CIUCHE

Catedrala „Înălțarea Domnului” din centrul municipiului Bacău are 70 de metri lungime, 38 de metri lățime și 63 de metri înălțime. Este unul dintre cele mai mari locașuri de cult de rit răsăritean din Europa

lor județene, precum și a celor comunale. În conformitate cu prevederile celor două legi elaborate în timpul domniei lui Alexandru Ioan I au fost păstrate repartitiile teritoriale din vechile ocoale, care au primit numele de „plase”; satele au fost unificate în comune, conduse de primar și de consiliile comunale. Prefectura avea prefect și consilieri județeni, aleși de un electorat redus. Au fost organizate noile unități administrative. Prin Legea din 1908 au fost organizate 77 de comune, grupate în 12 plase. Adunarea deputaților, în 7 martie 1913 și Senatul, la 20 martie, au votat altă lege conform căreia s-a revenit la 76 comune rurale, 2 urbane și 7 plase. După războiul de reîntregire, județul avea 74 de comune rurale, 2 urbane, în care trăiau 206.119 locuitori în mediul rural și 26.835 în cel urban.

Legea raionării, adoptată în anul 1950, aplicată în anul 1954, a modificat întregul sistem de organizare adoptat în anul 1864. Teritoriul României a fost împărțit în 18 regiuni și un oraș de subordonare republicană, București. Regiunea Bacău a cuprins, inițial, două orașe de subord-

nare regională: Bacău și Piatra Neamț. În anul 1956, regiunea Bacău preia și raioanele Zeletin și Adjud de la regiunea Bârlad și, atenție, raionul Roman de la regiunea Iași. Noua configurație a regiunii era următoarea: Adjud, Bacău, Buhuși, Ceahlău, Moinești, Piatra Neamț, Roman, Tg. Neamț, Tg. Ocna, Zeletin. Din anul 1964, regiunea Bacău avea 4 orașe de subordonare regională: Bacău, Gheorghe-Gheorghiu-Dej (Onești), Piatra-Neamț și Roman. În anul 1968 s-a hotărât revenirea la forma de organizare anterioară anului 1951, pe baza reformei administrative din anul 1864, dar cu județe mai cuprinzătoare sub aspectul teritorial și al populației.

Lavre cu duhovnici vestiți

Pilonii de rezistență ai spiritualității ortodoxe din județul Bacău sunt considerate, prin vechimea și importanța lor istorică, Biserica „Precista” – Bacău, „Sfântul Nicolae” – Bacău, „Adormirea Maicii Domnului” – Borzești (1493-

1494), Mănăstirea Bogdana, Mănăstirea Runc, Mănăstirea Poglet, Mănăstirea Cașin și altele.

Geneza sufletului unei regiuni precum Bacăul este de neconceput în afara acestei colaborări între om și Dumnezeu, în realizarea unor creații nepieritoare, prin care se revelează idogramele veșniciei. Mănăstirile de pe cuprinsul Bacăului au un important rol cultural și spiritual în mijlocul credincioșilor. În ele se păstrează nenumărate valori patrimoniale, sfinte icoane și obiecte de cult, manuscrise, cărți vechi, documente istorice, prezentate competent de monahi și monahii pelerinilor și vizitatorilor. Pe firul tradiției neîntrerupte românești, în aceste mănăstiri există și astăzi aceeași dragoste lucrătoare față de carte și tipărituri. În aceste lavre cu duhovnici vestiți, se pun în valoare opere de spiritualitate, tipărindu-se bogate monografii, albume, cărți de folos duhovnicesc. Tot aici se păstrează cu sfințenie „Predaniile Sfinților Părinți” și se trăiește viața liturgică prin minunate slujbe bisericesti. La Runc, Ciolpani, Măgura Ocnei, Tisa

Lăcașuri de cult ortodoxe reprezentative pentru județul Bacău

Bisericile reprezentative ortodoxe din municipiul Bacău și din județ sunt:

1. O veche biserică de rit ortodox a fost depistată în zona de nord a actualei catedrale ortodoxe „Sf. Nicolae”;
2. Biserica „Precista” – sfințită la 1 ianuarie 1491, ctitorul bisericii fiind Alexandru Voievod;
3. Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” – zidită între anii 1803 – 1813;
4. Biserica „Sfântul Nicolae” – construită între anii 1838-1848, fiind sfințită de Episcopul Veniamin Roset al Romanului;
5. Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” – ridicată între anii 1842-1845;
6. Biserica „Buna Vestire” – sfințită în 1882;
7. Biserica „Sfântul Gheorghe” – construită între anii 1936-1940;
8. Biserica „Sfinții Voievozi” – construită între anii 1933-1935, sfințită de Episcopul Lucian Triteanu al Romanului;
9. Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cartierul Serbănești – înălțată în anul 1933;
10. Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” – construită în 1930;
11. Biserica „Sfânta Treime” - înființată odată cu Cimitirul Central al Bacăului;
12. Biserica „Sfântul Dumitru” din cartierul băcăuan Narcisa, ridicată între anii 1996-2003, sfințită în 2003;
13. Biserica „Cuvioasa Paraschiva” – refăcută între anii 1992-1996;
14. Biserica „Nașterea Maicii Domnului” – 1997-2002;
15. Biserica „Învierea Domnului” – în construcție;
16. Biserica „Izvorul Tămăduirii” – în construcție;
17. Catedrala „Înălțarea Domnului” – în construcție, considerată cea mai mare din țară;

18. Biserica „Sfântul Dumitru” din cartierul Gherăiești;
19. Biserica „Buna Vestire” (1664) – Tg. Ocna, azi Mănăstirea „Răducanu”;
20. Biserica „Sfântul Nicolae” – Onești (foto);
21. Biserica „Sfântul Gheorghe” – Moinești;
22. Biserica „Sfântul Nicolae” – Buhuși, etc.

Mănăstirile de pe cuprinsul Bacăului au un important rol cultural și spiritual în mijlocul credincioșilor. În ele se păstrează nenumărate valori patrimoniale.

DOSAR

Silvestri, Bogdana, Parincea, Savu – Berzunți, participă și credincioși din toată Moldova, care află aici, în atmosfera de înduhovnicire a valorilor ortodoxiei, multă întărire în credința lor.

Prin ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie cu noua titulatură, spiritualitatea Bacăului va fi pusă de acum și mai mult în valoare, deoarece creațiile trecutului băcăuan, ca și ale prezentului, merită a fi temeinic apreciate și cunoscute prin ceea ce au adus ele nou și măiestrit în toate vremurile, contribuind la biruințele culturii și artei și oglindind în mare măsură viața și năziunțele poporului dreptcredincios de pe aceste meleaguri. (Pr. prof. dr. Constantin Leonte)

Bibliografie selectivă

1. Ic. Stavr. I. Enea, *Monografia Bisericii Buna Vestire din Bacău*, Bacău, 1926.
2. Dr. Constantin V. Dimitriu, *Bacăul istoric*, București, 1936.
3. Costache Radu, *Bacăul de la 1850-1900*, Bacău, 1906.
4. Ortensia Racoviță, *Dicționar geografic al județului Bacău*, 1895.
5. Gr. Grigorovici, *Bacăul din trecut și de azi*, Bacău, 1933.
6. Emilian Drehtuță (coordonator), *Enciclopedia Județului Bacău*, Editura Agora, 2007.
7. *The Christian Mission on the Romanian Territory during the First Centuries of the Church*, Pontica Christiana, Collection (No.1), Constanta, 2009.
8. Al. Artimon, Ioan Mitrea, *Bacău – reședință voievodală*, Bacău, 1996.
9. Ioan Mitrea, *Milenii de locuire în vatra orașului Bacău și a împrejurimilor, până la prima mențiune documentară a localității Bacău*, Bacău, 1984.
10. Alexandru Artimon, *Precizări privind geneza și evoluția orașului Bacău în secolele XIV-XV*, Carpatica – XXXVII, Editura Corgal Press, Bacău, 2008.
11. G.M. Cantacuzino, *Izvoare și popasuri*, Editura Eminescu, București, 1977.
12. Asociația Culturală „Ștefan cel Mare și Sfânt”, *Ștefan cel Mare și Sfânt în memoria băcăuanilor*, Editura Conexiuni, Bacău, 2004.

Peste 80% ortodocși

În anul 2007, județul Bacău avea în componență 3 municipii (Bacău, Moinești, Onești), 5 orașe (Buhuși, Comănești, Dărmănești, Slănic Moldova și Tg. Ocna) și 85 comune rurale, cu 491 de sate.

Primul prefect al Bacăului a fost Dimitrie Cracti, numit la 17 ianuarie 1860. Au urmat până în 1949, 73 numiri de prefecti, iar din 1990, 7 prefecti (Viorel Hrebenciuc, Dumitru Bontas, Silviu Lefter, Adrian Mironescu, Cătălin Radu Mardare, Gabriel Berca și Daniel Pocovnicu).

Bacăul se situează printre marile unități teritorial-administrative din țară din punct de vedere al efectivului populației. La 18 martie

2002, populația județului Bacău era de 706.203 persoane, ocupând locul 5 după Prahova, Iași, Dolj și Constanța, iar ultimele date statistice curente estimează populația stabilă a județului Bacău la 723.518 persoane, la 1 iulie 2005.

La ultimul recensământ, 81,43% din populația județului era de religie ortodoxă, 16,93% romano-catolică, iar 1,64% de altă religie sau fără religie și nedecларată.

În ultimii ani, județul Bacău și-a demonstrat puterea economică prin rezultatele obținute și aportul la Produsul Intern Brut (PIB), fiind recunoscut atât la nivelul Regiunii N-E, cât și la nivel național. Județul Bacău se situa

pe locul 19 în țară în anul 2003, având de departe cel mai mare PIB/locuitor din regiune.

În Bacău s-au născut și au trăit scriitori și oameni de cultură cu renume național: Vasile Alecsandri, George Enescu, George Bacovia, George Emil Palade, Nicu Enea, Paul Anghel, Iulian Antonescu, George Apostu, Alexandru Artimon, Ovidiu Bălan, George Bălăiță, Radu Beligan, Constantin Platon, Gheorghe Vrâncănu, Emanuil Elenescu, prof. acad. Gh. Platon, prof. Solomon Marcus, prof. dr. C. D. Zeletin, Mihai Drăgan, M. Cancicov, Ion Luca, Viorel Savin, George Genoiu, prof. Dumitru Zaharia, prof. Ioan Mitrea, Radu Cârnci, Grigore Tăbăcaru, pr. prof. Constantin Galeriu, pr. prof. Dumitru Fecioru, Episcopul Ioachim Mareș al Hușilor.

Episcopia Romanului – sprijin „Pentru trup și suflet“

În data de 30 iulie 2009, a fost inaugurat Centrul de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare“, cu sediul în Școala „Domnița Maria“ din municipiul Bacău, Centru în care se va desfășura programul „Pentru trup și suflet“.

Conducerea unității de învățământ băcăuane - d-na director Elisabeta Deaconu și d-na director adjunct Narcisa Gor - și-a dat acordul pentru implementarea unui astfel de proiect, pentru că în această zonă sunt copii cu probleme neuromotorii, care au nevoie și au solicitat un tratament specializat pentru ameliorarea disfuncționalităților.

Fiecare om este chipul lui Dumnezeu

În cuvântul rostit cu ocazia deschiderii Centrului „Sf. Vasile cel Mare“, PS Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul a subliniat importanța înființării unui centru de recuperare neuromotorie care să aparțină de Episcopia Romanului: „Ca instituție divino-umană, Biserica a fost chemată să se implice în anumite sectoare ale societății de astăzi. Între aceste domenii se regăsesc și activitățile legate de asistența socială. În Eparhia Romanului, Școala a fost cea care a răspuns mereu prompt la solicitările noastre de colaborare. Școala în care ne aflăm astăzi este unică în felul ei, pentru că ne-a pus la dispoziție cadrul necesar pentru organizarea a două centre: Centrul de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare“ și Centrul de zi „Sf. Ioan Botezătorul“.

Astăzi deschidem aici un centru de recuperare neuromotorie. Trebuie să fim conștienți că și omul care are anumite neputințe este Chipul lui Dumnezeu, Iubire, cu care trebuie să intri în comuniune. Acest centru a fost deschis grație contribuției deosebite a Centrului social-filantropic al Episcopiei Romanului, care își desfășoară activitatea cu precădere în județul Bacău.“

Proiect al Episcopiei Romanului

Programul „Pentru trup și suflet“ are caracter permanent și este organizat de Fundația „Episcop Melchisedec“- Filiala Bacău și Biroul de Asistență Socială al Episcopiei Romanului.

Centrul social de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare“ din Bacău a fost deschis prin accesarea unui proiect în valoare de 40.000

FOTO: PR. CONSTANTIN GHERASIM

Slujba de sfințire a Centrului de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare“ din Bacău a fost oficiată de PS Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul

de lei de la Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național. În cadrul acestui Centru, copilul/tânărul cu deficiențe neuromotorii beneficiază de ajutorul mai multor specialiști: kinezioterapeuți, psihologi/logopezi, învață să comunice, învață să relateze, să socializeze și să devină independent de familie. La baza intervențiilor este necesară relația de parteneriat dintre cei implicați în desfășurarea programului și familia copilului.

Acest proiect răspunde abundenței de astfel de cereri, determinată de numărul redus de servicii oferite de comunitate familiilor din care provin copiii/tinerii cu dizabilități. Proiectul contribuie astfel la prevenirea instituționalizării și sprijină procesul de dezinstituționalizare – priorități ale strategiei naționale 2006 - 2013.

Cadre specializate

Centrul va fi coordonat de un kinezioterapeut care are o experiență în domeniu de șapte ani. În același timp, a fost întocmit un protocol de colaborare cu Facultatea de Kinetoterapie din cadrul Universității Bacău, în urma căruia studenții urmează să facă ore de practică în acest centru. De asemenea, serviciile de logopedie vor fi asigurate de 4 specialiști, cu experiență inclusiv în lucrul cu copii autiști.

Majoritatea a persoanelor cu handicap nu are asigurată în mod curent astfel de servicii. Serviciile existente sunt slab diversificate, insuficiente, acoperite în mod aleatoriu de institu-

ții/organizații neguvernamentale, astfel că intervenția din punct de vedere social are un caracter deficitar.

Ne propunem să oferim un loc unde cei care au nevoie să aibă acces la servicii de kinezioterapie/ logopedie, programe educative, asistență socio-pedagogică, spirituală, psihologică, activități recreative. La activitățile oferite de Centru poate participa, optional, și familia. Sesiunile de kinezioterapie pot fi acordate, în situații speciale și la domiciliul copiilor cu dizabilități (acei copii a căror stare fizică este prea fragilă pentru a ajunge la centru).

Servicii gratuite

Grupul țintă al proiectului este constituit din copii cu handicap neuro-psiho-motor, cu vârste cuprinse între 1-18 ani, din familii ce locuiesc în Bacău, prioritar cu o situație materială precară.

Activitățile de kinezioterapie, logopedie, consiliere, etc. din cadrul Centrului de recuperare neuromotorie „Sf. Vasile cel Mare“ se vor desfășura de luni până vineri, între orele 08,00-19,00.

Menționăm că serviciile acordate în cadrul Centrului de recuperare sunt gratuite, tocmai pentru a veni în sprijinul familiilor aflate în dificultate, bine știut fiind faptul că familiile acestor copii, pe lângă durerea sufletească pe care o au, întâmpină adesea și dificultăți de ordin material. **(Eugen Ciuche, Consilier misiune și filantropic)**

Tabăra de vară organizată de Biserica „Precista Mică” din Roman și desfășurată între 3-14 august a.c. s-a adresat tinerilor cu vârste între 7-18 ani, proveniți din familii cu situație materială precară, indiferent de confesiune, rasă și gen.

FILANTROPIE

Vacanța micului creștin 2009

Cu binecuvântarea PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, Biserica „Precista Mică”, în parteneriat cu Școala nr. 2 din Roman, împreună cu Asociația „Iubire și speranță” a organizat o tabără de vară.

Tabăra de vară desfășurată între 3-14 august a.c. s-a adresat tinerilor cu vârste între 7-18 ani, proveniți din familii cu situație materială precară, indiferent de confesiune, rasă și gen. Aici, participanții au deprins bunele maniere, noi valori etice, și-au întemeiat noi prietenii. Scopul principal al organizării acestei tabere a fost minimalizarea delincvenței, prezentă cu o frecvență îngrijorătoare în rândul tinerilor foarte săraci din comunitatea românească. S-a încercat conștientizarea participanților asupra valorii intrinseci a vieții, arătându-le o altă cale de a trăi, prin credință, nădejde și dragoste în Dumnezeu (1 Cor. 13,13).

Pornind de la faptul că anul acesta este declarat anul Galileo Galilei, pe lângă temele de spiritualitate, participanții la tabăra creștină au discutat și despre: biografia lui Galileo Galilei; crearea universului și poziția omului în univers; calendar și anotimpuri; când se as-

cunde Luna; astronomie versus astrologie; nonviolenta prin iubirea apropiatului; cum să iubim natura; orientare turistică; circuitul apei în natură; codul bunelor maniere în biserică ș.a. De asemenea, pe parcursul taberei au fost difuzate filme documentare având ca temă cunoașterea lui Dumnezeu în Univers. Copiii au fost atrași și de momentele de divertisment: cântece, dansuri, jocuri cu mingea, competiții (viteză, rezistență și fotbal), jocuri de cunoaștere, de comunicare, de socializare, de stafetă. Și-au pus în valoare creativitatea prin desene pe foi, pe asfalt etc.

Au împlinit aceste bucurii momentele liturgice în care tinerii au primit Taina Sfintei Spovedanii și, în ajunul zilei închinată Adormirii Maicii Domnului au primit Sfânta Euharistie.

Foto: Prof. Silviu CASIAN

Pe parcursul zilelor de tabără, activitățile de relaxare s-au împlinit armonios cu cele de cateheză

Acest proiect a angajat 20 de animatori și 85 de tineri, care au participat cu aportul lor de idei. Din toate acestea am învățat cu toții cum să prețuim viața și cum putem trăi în comuniune cu Hristos. (prof. Silviu CASIAN)

Centrul de zi „Sf. Ioan Botezătorul” continuă colaborarea cu Centrul pentru persoane vârstnice „60+”

În cadrul activităților recreative, de educație morală și facilitare a relațiilor interpersonale dintre copii și adulți, desfășurate în cadrul Centrului de zi „Sf. Ioan Botezătorul” Bacău, pentru data de 23.07.2009 s-a propus vizitarea Centrului de zi pentru persoane vârstnice „60+” din municipiul Bacău.

Copiii au creat și realizat diverse obiecte pe care le-au oferit cadou vârstnicilor care participă la activitățile acestui Centru. La rândul lor, aceștia i-au primit cu brațele deschise, le-au prezentat Centrul și activitățile care se desfășoară acolo.

Mai mult decât atât au implicat copiii în diverse activități: dansuri populare, croitorie, activități recreative (șah, ping-pong, etc.) urmând ca ulterior colaborarea dintre cele două Centre să continue prin înființarea pentru copii a Cercului de croitorie și a Cercului de teatru. (Carla Pișcu)

Excursie pentru copiii de la Centrul social „Episcop Melchisedec”

Centrul social „Episcop Melchisedec”, cu sediul în incinta Școlii Nr. 8 din Roman, deschis în luna iunie 2009, cuprinde un număr de 20 asistați – copii din clasele I-IV.

Centrul funcționează sub patronajul Episcopiei Romanului, sub directă îndrumare a PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului. Coordonatorul Centrului social „Episcop Melchisedec”, pr. Cătălin-Gheorghită Crețu, Asistentul Social al Protopopiatului Roman, în colaborare cu doamna director Liliana Chelariu și doamna director-adjunct Viorica Lucescu, de la Școala nr. 8 din Roman au în grijă pe toți beneficiarii programelor derulate aici.

În ziua de 29 iulie a.c., 25 de copii aflați în modulele sociale din orașul Roman, înscriși în Centrul social „Familia Mea” – Roman, au beneficiat de o excursie de o zi în orașul Făl-

tieni. Aici au vizitat trei instituții de cultură: Muzeul Apelor, Muzeul „Ion Irimescu” și Casa Sadoveanu, cât și trei centre spirituale aflate în împrejurime: Mănăstirea Slatina, Mănăstirea Dragomirna și Parohia Hreățca. Excursia s-a putut realiza prin contribuția unor donatori creștini, precum domnul Sorin Cazan, doamna Cecilia Podoleanu, domnul Ovidiu Ivanciu ș.a. Mulțumim în mod special părinților Vasile Liviu Mihăilă, preot paroh la Parohia Hreățca, Suceava și Daniel Cojocaru, preot paroh la Parohia Merești, Suceava, pentru dăruirea de care au dat dovadă, fiind călăuzitorii noștri spirituali în aceste locuri mirifice și contribuind astfel la reușita excursiei.

Bucuria noastră a fost cu atât mai mare, cu cât tinerii participanți nu au avut, până acum, ocazia de a ieși în afara orașului Roman. (Pr. Crețu Cătălin-Gheorghită)

De muntele Tabor se prefigurează imaginea Împărăției în „materia redevenită transparentă Luminii”.

VIAȚA BISERICII

Slujbă arhierescă la mănăstirea „Sf. Sava“

Joi, 6 august 2009, când prăznuim „Schimbarea la Față a Domnului nostru Iisus Hristos”, s-a sărbătorit hramul Mănăstirii Sf. Sava din comuna Berzunți, județul Bacău. Slujba arhierescă a fost pentru credincioși un înălțător prilej de rugăciune, de mulțumire și de întărire duhovnicească.

Ctitorită de ieroschimonahul Vasile (1828-1835), mănăstirea „Sf. Sava” a fost desființată în anul 1960, când biserica a fost încredințată Parohiei Berzunți. Vremurile grele au făcut ca în 1988, anul redeschiderii, lăcașul să se înfățișeze ca o ruină, întristătoare cum numai o mănăstire uitată poate fi.

Reconstrucția a început după anul 1990, prin strădania părintelui stareț, Protos. Arsenie Voaides. Astăzi Mănăstirea cu hramul „Schimbarea la Față” este una dintre luminoasele oaze de reculegere duhovnicească ale Sfintei Episcopii a Romanului.

Praznicul luminii lăuntrice

Momentul luminos al praznicului a fost oficierea Sf. Liturghii arhieresti, săvârșită de PS

Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, într-un spațiu special amenajat în curtea mănăstirii. Peste 2000 de credincioși au luat parte la Sf. Liturghie din ziua hramului.

În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, PS Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul a arătat că a ne însuși însemnătatea acestei sărbători presupune să dăm un chip lăuntric înțeleșului ei duhovnicesc. Binecuvântările arhieresti, rugă-

ciunile și cântările au creat o atmosferă duhovnicească ziditoare, care i-a ajutat pe credincioși să simtă fie și o frântură din bucuria pe care au trăit-o ucenicii pe Muntele Taborului. Cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a împlinit astfel gândul rostit de Preacuviosul Părinte Protosinghel Arsenie Voaides în zilele premergătoare acestei sărbători: „Vrem ca toți cei ce vor veni la poalele munților Berzunți să se bucure de dragostea noastră.” (ierom. Benedict CARP)

„Schimbarea la față” a Domnului – certitudinea zilei a opta

Unele praznice, mai mult decât altele, au harul de a-l transpune pe om, fie și pentru câteva momente în imediata vecinătate a Împărăției lui Dumnezeu. Însă aceasta presupune o profundă asumare a Drumului Crucii de către „doritorii de Cer”. Pentru aceasta, omul trebuie să găsească în sine răspunsul la întrebarea adresată de Hristos Domnul Sfinților Săi Apostoli: „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?” (Mt. 16, 13). Când răspunsul este întocmai cu cel al Sf. Ap. Petru: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu” (Mt. 16, 16), atunci vom avea și înțelegerea faptului că: „nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu cel din ceruri” (Mt. 16, 17).

Dar o asemenea comunicare spre comuniune e cel mai adesea pusă în primejdie de vrăjmașul oamenilor. Același Apostol înțelege lumeste sensul prieteniei hristice, încercând a-l convinge pe Hristos Domnul să renunțe la calea pătimirii și a morții: „Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală Îmi ești; că nu cugeți cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor.” (Mt.

16, 23). Se cuvine, așadar, să deosebim judecata lumească de rațiunea divină. Patima Domnului și pătimirea pentru Dumnezeu reprezintă o înțelegere greu de asumat pentru creștinii veșnic ispititi, ca și Apostolii.

Înțeleșul iubirii creștine

Pe Tabor, Mântuitorul Hristos și cei doi prooroci, Moise și Ilie, vorbesc „despre sfârșitul Lui, pe care avea să-l îplinească în Ierusalim.” (Lc. 9, 31). Din iconomie divină, Hristos îplinește acum promisiunea făcută oarecând: Și Moise a zis: „Arată-mi slava Ta!” Zis-a Domnul către Moise: „Eu voi trece pe dinaintea ta toată slava Mea... Fața Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate vedea omul fața Mea și să trăiască... tu vei vedea spatele Meu, iar fața Mea nu o vei vedea!” (Ieșire 33, 18-23).

Cei trei apostoli stau mărturie a iubirii creștine, în complexitatea ei: Petru înfățișează

iubirea dăruită; Iacov, fiul lui Zevedeu, arată iubirea jertfelnică - „Puteti, oare, să beți paharul pe care-l voi bea Eu...? Ei I-au zis: Putem” (Mt. 20, 22); Ioan, „ucenicul pe care-l iubea Iisus” (In. 21, 20), adeverește iubirea împărtășită de Hristos oamenilor.

Înveșnicirea lăuntrică a Împărăției Cerești

Pe muntele Tabor se prefigurează imaginea Împărăției în „materia redevenită transparentă Luminii.” Sărbătorirea hramului acestui luminat praznic la mănăstirea „Sf. Sava” de la Berzunți și la mănăstirea „Buna Vestire” de la Tisa Silvestri a prilejuit credincioșilor, ca și oarecând celor trei apostoli, o pregustare a frumuseții cerești pe care Domnul Hristos a dezvăluit-o celor trei apostoli, odată cu treptele către aceasta: cunoașterea lui Dumnezeu, asumarea crucii și dobândirea iubirii ce va face imposibilă căderea. (Protos. Pimen COSTEA, Exarh eparhial)

Stănița, 400 de ani de istorie și spiritualitate

De 7 ani, în preajma praznicului Sfântului Proroc Ilie, în comuna Stănița din județul Neamț se aniversează întemeierea vetrei creștine a locului. Anul acesta, comuna Stănița a serbat 400 de ani de la atestarea primei biserici din localitate, cu hramul „Sfântului Ierarh Nicolae“.

În fiecare an, la praznicul Sf. Prooroc Ilie, cei aproape 2000 de localnici din comuna Stănița, județul Neamț, duc mai departe frumoasa tradiție de a face pomenirea eroilor satului. Cei plecați găsesc în aceasta un bun prilej de a-și revedea plaiurile natale, și poate și acesta a fost unul dintre motivele pentru care, în anul 2003, Primăria locală a declarat oficial sărbătorirea zilei comunei în fiecare an pe data de 20 iulie.

Anul acesta, la a VII-a ediție a „Zilelor Comunei Stănița“, Episcopia Romanului și Primăria comunei au marcat cu solemnitatea cuvenită împlinirea a 400 de ani de la atestarea Bisericii „Sf. Nicolae“ din localitate.

400 de ani de atestare documentară

Anul 1609, anul primei mențiuni a Bisericii „Sf. Nicolae“ din Stănița, reprezintă un reper în istoria acestei străvechi, așezări unde s-au descoperit urme de aproximativ 5000 de ani vechime din epoca neolitică (Cultura Cucuteni). Nu demult, aici s-a descoperit și un tezaur de monede romane imperiale, din secolul al II-lea d.Hr.

Prima bisericuță a satului va fi fost una modestă, din grinzi de stejar, pe care vremea le-a învins. Se mai păstrează și astăzi un „martor“ al existenței ei de la începutul secolului al XVII-

Foto: D. Dumiriu

La 19 iulie 2009 PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, a oficiat slujba de resfințire a bisericii „Sf. Nicolae“ din Stănița

lea - piciorul mesei altarului, dăltuit în piatră și acoperit cu un dulap de stejar cioplit, lat de aproape un metru. Pe atunci, Episcopia Romanului era păstorită de episcopul Mitrofan II, ce avea metania la Mănăstirea Secu, acesta fiind apoi duhovnicul mitropolitului Varlaam al Moldovei, canonizat recent de către Biserica Ortodoxă Română.

O nouă biserică, același hram

Pentru că vechiul lăcaș de cult devenise neîncăpător, la jumătatea secolului al XIX-lea, locuitorii satului au început să lucreze la ridicarea unei biserici de zid. Biserica poartă același hram – „Sf. Nicolae“ și a fost zidită în perioada 1862-1868, prin contribuția sătenilor. Planul bisericii este treflat, iar deasupra pronaosului se află un turn în care sunt așezate clopotele.

De-a lungul timpului, lăcașul a suportat mai multe lucrări de consolidare și înnoire, precum cele din 1923-1925, fiind resfințită la 22 februarie 1925 de episcopul Lucian Triteanu și cele din 1983-1984, fiind resfințită de PS Eftimie Luca, Episcopul Romanului, la 27 mai 1984. Cu prilejul lucrărilor recente de renovare am

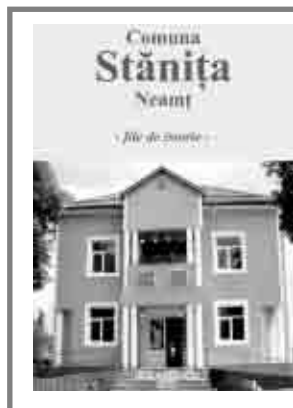
putut descifra pe piciorul Sfintei Mese numele ctitorilor și anul sfințirii: „1868 nov. 2“.

Tradiție și continuitate

Anul acesta biserica a îmbrăcat din nou haină de sărbătoare prin grija părintească a PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, care este legat spiritual de acest sfânt locaș, în care, acum 55 de ani a primit botezul creștin și numele de Ilie. La 19 iulie 2009, în duminica a VI-a după Rusalii, eforturile depuse de binefăcătorii și ostenitori s-au văzut încununat prin săvârșirea slujbei de sfințire de către a PS Ioachim Băcăuanul, împreună cu un impresionant sobor de preoți și diaconi.

Cu acest prilej, PS Arhiepiscop-vicar Ioachim a adresat celor prezenți binecuvântarea arhierescă, menționând că „Ortodoxia și ortopraxia au fost mereu virtuțile care au împodobit sufletele localnicilor din această comunitate. Trăirea Ortodoxiei autentice a locuitorilor satelor ce compun actuala comună Stănița se vede și din faptul că peste 35 de persoane s-au consacrat slujirii lui Dumnezeu, ca preoți de mir sau ca monahi și monahii în diferite mănăstiri, unii dintre aceștia având o viață aleasă, precum părintele Vičenție Mălău, maica Eupraxia Mălău, părintele Ioanichie Bălan ș.a.“

După slujba de sfințire și Sfânta Liturghie arhierescă, oficiată pe masa vechiului altar, au fost oferite *Distincții de vrednicie, Diplome de merit și de participare*, pliante, plachete jubiliare și mape deopotrivă oficialităților și fiilor satului, veniți acasă. Pentru frumoasa activitate depusă, preotului paroh Costică Cârlescu și distinsei doamne preotese, prof. Angelica Cârlescu – director al Școlii din Stănița, PS Arhiepiscop-vicar Ioachim le-a înmănat *Distincții de vrednicie*. (pr. Aurel-Florin Țuscanu, Protopop de Roman)

Lansare de carte

La acest popas duhovnicesc, a fost lansată monografia: „Comuna Stănița – Neamț – file de istorie“ (Editura Filocalia, 2009). Volumul constituie prilej de cunoaștere a trecutului și de mândrie pentru fiii acestei așezări străvechi, reprezentând în același timp o cărămidă la edificiul spiritualității comunei.

Lucrarea a apărut cu binecuvântarea și cu sprijinul financiar al PS Arhiepiscop-vicar Ioachim, care în prefață subliniază că „prin această lucrare, mulți dintre cei care au plecat de pe aceste meleaguri, se vor regăsi în comuniune spirituală cu moșii și strămoșii lor, descoperind că își trag obârșia dintr-un pământ încărcat de istorie și de frumoase tradiții.“

Peste 1500 de credincioși sosiți din toată țara au participat la sărbătorirea împlinirii a 400 de ani de la zidirea, în 1609, a Bisericii Armenești din Roman.

VIAȚA BISERICII

Biserica Armenească din Roman:

Patru veacuri de rugăciune și bună colaborare

În ziua preamăritului praznic al Adormirii Maicii Domnului, 15 august 2009, s-a sărbătorit la Roman împlinirea a 400 de ani de la zidirea, în 1609, a Bisericii armenești din localitate. Evenimentul a fost organizat de Parohia „Adormirea Maicii Domnului“, cu sprijinul Primăriei Roman și cu binecuvântarea PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscopul Episcopiei Romanului, și a IPS Dirayr Mardichian, Arhiepiscopul Eparhiilor armenești din România și Bulgaria.

Peste 1500 de credincioși sosiți din toată țara (București, Suceava, Iași, Botoșani, Constanța, Pitești), împreună cu un sobor de preoți și diaconi, au primit binecuvântarea arhierescă a PS Arhiepiscopul Ioachim Băcăuanul. Sfânta Liturghie s-a săvârșit pe o scenă amenajată în parcul din apropierea bisericii. A sosit apoi de la Suceava IPS Dirayr Mardichian, înconjurat de reprezentanți ai clerului armean, care au participat la Sfânta Liturghie.

Cler, oficialități și credincioși uniți în rugăciune

Printre invitații de onoare îi amintim pe d-l prefect al județului Neamț, Mihai Arhip, d-l subprefect Romică Rotaru, d-l vicepreședinte al Consiliului județean, Mircea Pintilie, d-l deputat Marius Nicolae și majoritatea consilierilor locali ai Primăriei Roman care au fost întâmpinați de Preasfântul Arhiepiscopul Ioachim Băcăuanul și de d-l primar al Municipiului Roman, prof. Dan Laurențiu Leoreanu. Cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej de PS Arhiepiscopul Ioachim a mijlocit credincioșilor cunoașterea însemnătății sărbătorii Adormirii Maicii Domnului.

Patria spirituală a armenilor

Odată împlinită Liturghia, clericii armeni, sub protia IPS Dirayr, au oficiat în limba armeană Parastasul solemn de pomenire a ctitorilor Bisericii armenești din Roman.

Foto: D. Dumitriu

IPS Dirayr a rostit un emoționant cuvânt, exprimându-și bucuria și recunoștința pentru eforturile făcute de Episcopia Roman și parohia „Adormirea Maicii Domnului“ pentru salvarea Bisericii armenești din Roman, scoțând în evidență bunele relații dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica armeană din România, toleranța și spiritul ospitalier al poporului român, care a dat posibilitate armenilor veniți în țara noastră să-și zidească astfel de biserici care au avut pentru ei rol de patrie spirituală.

„Pentru că Biserica este pentru noi, printre altele, în primul rând, patria spirituală, locul nașterii sfințelor noastre credințe și tradiții. Poporul armean a pierdut foarte multe de-a lungul secolelor. Am pierdut patrie, am pierdut mănăstiri, biserici, dar am rămas cu povara plăcută a responsabilității pe care ne-o dă faptul că acum 17 secole, în anul 301, poporul armean a fost primul popor care a recunoscut creștinismul ca religie de stat.

Pentru ca această minunată biserică de aici, din Roman, să nu rămână orfană, am acceptat

cu deosebită dragoste și cu bucurie oferta Bisericii Ortodoxe Române surori de a le-o oferi spre a fi folosită pentru ca ușile bisericii să fie mereu deschise.“ - a spus IPS Dirayr Mardichian.

Pelerini armeni din toată țara

S-a dat apoi citire mesajului transmis de d-l Adrian Lemeni, ministru secretar de stat la Ministerul Culturii și Cultelor. Au mai rostit alocuțiuni d-l prefect al județului Neamț și d-l primar al Romanului.

În încheiere, luând din nou cuvântul, Preasfântul nostru arhiepiscop Ioachim Băcăuanul a multumit invitaților pentru participarea la eveniment și în mod special prelaților și pelerinilor armeni sosiți din toată țara, încredințându-i încă o dată de faptul că Episcopia Romanului se va îngriji și pe viitor, prin preoții desemnați ca slujitori la parohia *Adormirea Maicii Domnului*, înființată pe lângă Biserica Armenească din Roman ca „*acest chivot al Maicii Domnului*“ și această mică „*Notre Dame a Romanului*“ să fie păstrată ca o mărturie vie a spiritului și culturii nepieritoare a poporului armean. În semn de pretuire, IPS Dirayr a primit din partea PS Ioachim metopa și medalia de argint emise cu prilejul împlinirii, anul trecut, a 600 de ani de existență neîntreruptă a Episcopiei Romanului, iar înaltul ierarh armean i-a oferit ierarhului nostru un engolpion.

Monografie tipărită și virtuală

Următorul moment al evenimentului a constat în lansarea *Monografiei Bisericii și comunității armenilor din Roman* alcătuită de pr. Doru Ionel, tipărită la editura Mănăstirii Zamca. Preotul paroh al Parohiei „Înălțarea Domnului“ din Bacău, prof. dr. Nicolae Hurjui, a prezentat lucrarea și a evocat reperele istorice legate de Biserica Armenească din Bacău.

Din partea invitaților armeni a vorbit cu multă căldură Anoscutul om de cultură armean, d-l Vartan Arachelian, care a salutat inițiativa realizării monografiei, apreciind dragostea creștinească pe care autorul a pus-o în slujba istoriei armenilor din Roman. Bine primită a fost și lansarea site-ului Bisericii armenești din Roman de către D-l Corneliu Iuscinschi, realizatorul acestei monografii virtuale dând posibilitate utilizatorilor de internet să cunoască în detaliu acest lăcaș de cult. (Pr. Doru Ionel)

Biserica „Precista Mare“ din Roman: tradiție și continuitate

Una dintre ctitoriile voievodale ale Romanului, situată în imediata vecinătate a Episcopiei, biserica „Precista Mare“ a trăit cu bucurie duhovnicească cel de-al 440-lea hram, într-o atmosferă de mare intensitate spirituală.

Cu prilejul hramului bisericii, la slujba Vercerniei din preziua Praznicului Adormirii Maicii Domnului, sub protia PS Ioachim Băcăuanul, Arhiereu-vicear al Episcopiei Romanului, înconjurat de un impresionant sobor de preoți și diaconi și mare multime de credincioși s-a citit Prohodul Maicii Domnului.

În mijlocul bisericii, sub un baldachin împodobit cu flori multicolore, a fost așezat spre închinare, epitaful Adormirii Născătoarei de Dumnezeu.

După Prohod, într-o amplă procesiune, soborul și credincioșii prezenți au înconjurat biserica, în cântări specifice acestui Praznic: „Mergi la cer și te așază...“.

FOTO: PR. CORNEL PĂU

Slujba Prohodului Maicii Domnului a fost oficiată la Biserica „Precista Mare“ din Roman, sub protia PS Ioachim Băcăuanul, Arhiereu-vicear al Episcopiei Romanului

Toti cei prezenți au trecut pe sub „Sfântul Aer“ – revenind în sfântul lăcaș, unde, cu părintească dragoste, PS Arhiereu Ioachim Băcăuanul le-a adresat, pe lângă arhieriasca binecu-

vântare, un cuvânt de învățătură. Bucuria și binecuvântarea ne-au cuprins sufletele și am simțit comuniunea cu toți cei care au zidit și au slujit aici. (Pr. Aurel Florin Țuscanu)

440 de ani de la punerea pietrei de temelie

Vechea pisanie aminteste de primii ctitori, doamna Ruxanda Lăpușneanu și fiul său Bogdan al IV-lea, domn al Moldovei în acel timp, care, au ridicat „acest templu întru numele Adormirii Prea Sfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu... pentru sănătatea și mântuirea Sa... și pentru mântuirea celor cu cinste răposați părinților ei“. Temelia zidirii s-a pus la 23 mai și s-a săvârșit în luna septembrie 15 zile, în anul 7077 (1569).

O altă etapă și un alt ctitor aflăm din cea de-a doua pisanie așezată în pridvorul bisericii: Episcopul Romanului Ioanichie Hasan, împreună cu domnitorul țării Constantin Cehan Racoviță, la anul 1753 au rectorit acest Sfânt Locaș, care avea regim de mănăstire la acea vreme, încredințându-l ca metoc, Spiridoniei din Iași.

Nu a durat prea mult și s-a zidit din temelie biserica la anul 1787, cu propriile venituri ale mănăstirii, fiind egumen Gherasim Putneanul. Acest egumen a ctitorit în preajma bisericii Precista Mare din Roman o bolniță pentru sârmani.

La începutul secolului al XIX-lea, Sfântul Locaș a suferit încă două modificări până să ajungă în actuala formă: - la anul 1826, arhim. Gherasim Bucovineanul a rezidit biserica, iar după câteva cutremure, în anul 1838, egumenul Macarie Baltag a rezidit partea superioară dându-i forma actuală. Totodată s-a extins numărul de paturi la 40, funcționând aici și o spîterie (farmacie), prima din Roman – Spîterea Minerva.

La slujba de sfințire din acel an, 1838 octombrie 31, a participat însuși mitropolitul Moldovei Veniamin Costachi, ctitorul spitalului din preajma bisericii Precista și al Spîteriei, apropiat de această mănăstire încă de pe vremea când era episcop de Roman (1796-1803).

După instituirea demnității de „arhierie vicar“ sau „locotenent de episcop“, biserica Precista Mare a fost desemnată pentru a găzdui serviciile religioase la care participau arhieriei vicari ai Episcopiei de Roman, aici, slujind între alții: PS Valerian Ștefănescu, fratele marelui episcop Melchisedec, PS Ioanichie Flor Băcăuanul, PS Ilaron Mîrcea Băcăuanul care a fost și egumen al Mănăstirii din 1910 până la trecerea sa la cele veșnice în februarie 1950.

După evenimentele din 1989, biserica devine parohială, în prezent având ca preoți slujitori pe PC Pr. Alexandru Dan Antoce – paroh și PC Pr. Aurel Florin Țuscanu – coslujitori.

Biserica „Precista” din Bacău, înălțată în anul 1491 de Alexandrel Vodă, fiul lui Ștefan cel Mare, este cel mai vechi lăcaș de rugăciune păstrat în orașul de pe malul Bistriței.

PAȘII
PELERINULUI

Sărbătoare la cea mai veche biserică ortodoxă din Bacău

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului înseamnă pentru credincioșii băcăuani nu doar un moment religios important, ci și un eveniment cu valențe culturale și istorice. În număr semnificativ, această sărbătoare îi reunește pe credincioșii băcăuani, în jurul Bisericii „Precista”.

Biserica „Precista” din Bacău, înălțată în anul 1491 de Alexandrel Vodă, fiul lui Ștefan cel Mare, este cel mai vechi lăcaș de rugăciune păstrat în orașul de pe malul Bistriței. Admirată și apreciată de oamenii de cultură care au trecut de-a lungul timpului prin târgul Bacăului, ctitoria voievodală este un semn al credinței creștinilor ortodocși din această zonă.

Din vremea voievozilor

Prima mențiune despre târgul Bacău se află într-un document emis de Alexandru cel Bun, la 6 octombrie 1408. Prin acesta, se acordă privilegiu comercial liovenilor care treceau prin punctul vamal Bacău, importantă zonă economică a statului moldovean.

Populația de pe cuprinsul acestei zone a contribuit activ la viața social-economică a Moldovei, fiind alături de marii voievozi ce și-au pus domnia în slujba consolidării statului feudal moldovean, a apărării independenței și spiritualității acestuia. Astfel, locuitorii de pe Siretul mijlociu și Bistrița inferioară au fost alături de viteazul domn al Moldovei, Ștefan cel Mare, în lupta pentru consolidarea domniei, sprijinindu-l în bătălia de la Orbic, din 1469, împotriva lui Petru Aron. Fără îndoială că locuitorii meleagurilor băcăuane au participat și la luptele purtate de Ștefan cel Mare pentru apărarea independenței Moldovei, la Vaslui, în iarna anului 1475, sau la Războieni, în vara anului 1476. În momentele de răgaz, domnitorul și-a îndreptat atenția și spre aceste ținuturi, răsplătind vitejia locuitorilor, nu numai prin acte de întărire ale unor proprietăți, ci și prin ridicarea unor edificii laice sau de cult, precum Curtea lui Alexandrel vodă (datată înainte de 1481), Biserica Precista de la Bacău (1491) și Biserica de la Borzești (1494). Un farmec deosebit îl au bisericile de lemn din județul Bacău, unele dintre ele adevărate opere de artă, cum sunt cele

Foto: Pr. Eugen Ciuche

din Poglet, Tisa-Silvestri, Cașin, Brad, ridicate în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

„O mânăstire în centrul Bacăului”

Așa descria scriitorul Gheorghe Baltă Biserica „Adormirea Maicii Domnului” – Precista, din Bacău. Biserica somptuoasă, curtea largă, gardul din cărămidă și piatră de munte, cu firide ce ocrotesc luminoase chipuri de sfinți, poarta monumentală de la intrarea în incinta bisericii,

paraclisul, sediul administrativ, turnul vechii Curti domnești, toate acestea dau mânăstirii atmosfera care a rămas aici dintr-un alt veac.

Documentele atestă că biserica „Precista” aparține Curtii Domnești din acest oraș, reședința voievodală a lui Alexandru, fiul lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Istoricul băcăuan, profesorul Alexandru Artimon, arată într-un studiu că Bacăul, acest important nod comercial, l-a determinat pe voievodul Ștefan cel Mare să stabilească aici reședința domnească pentru fiul său Alexandrel, care, în calitate de guvernator al părții de Sud a Moldovei, controla drumul de pe Valea Siretului către Țara Românească. Pisania de piatră de pe exteriorul zidului de intrare, din stânga ușii ne spune: „Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Alexandru Voievod, fiul lui Ștefan Voievod, domn al Țării Moldovei, a zidit această casă întru numele Adormirii Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria; și s-a săvârșit în anul 6999 (1491), luna ianurie 1”.

Arhitectura spiritualității – stilul ștefanian

Biserica Precista a fost construită din piatră și cărămidă în stilul specific epocii ștefanian-

Conservată cât mai aproape de original

În ciuda construcției solide, cu ziduri groase de piatră, Biserica Precista nu a fost scutită de trecerea necruțătoare a timpului. În anul 1933, s-a săvârșit, din inițiativa Comisiei Monumentelor Istorice, una dintre cele mai importante restaurări ale bisericii. Atunci s-au desființat pridvorul și turla din față, care era o clopotniță cunoscută ca fiind un adaos adus ctitoriei inițiale. În același timp, turnul din mijloc a fost refăcut în formă octogonală, după cum poate fi văzut și

astăzi. Zidurile din incintă și turnul clopotniță sunt noi, neavând o vechime mai mare de 20 de ani. În perioada 1984 - 1990, biserica a fost din nou restaurată, ridicându-se, la câțiva zeci de metri distanță de lăcaș, o clopotniță și un gard de piatră. În 2002, cu ajutorul credincioșilor băcăuani, au fost ridicate actuala capelă și casa de praznuire. Lângă ctitoria mușatină se păstrează și ruinele curții domnești înălțată tot în veacul al XV-lea. (Pr. Ctin GHERASIM)

PAȘII PELERINULUI

ene. Alexandru Voievod a dorit ca biserica să fie o construcție dintre cele mai impozante ale vremii, foarte bine proporționată, zveltă, îndeplinind cele mai exigente cerințe estetice. Este realizată în plan treflat, cu turlă pe naos, având o lungime de aproape 26 de metri și o lățime la abside de peste 11 metri. Are un pronaos lărgit, de formă pătrată, iar naosul are absidele laterale semicirculare în interior și cu câte cinci laturi în exterior. Două rânduri de ocnițe cu arcurile și picioarele de cărămidă înconjoară clădirea. La abside, firide lungi, cu arcurile și picioarele tot din cărămidă, coboară până la soclu. Coronamentul contraforților este realizat din piatră de talie, cu profile. Ceea ce dă rezistență construcției sunt zidurile groase de 1.20 de metri, precum și cele două contraforturi exterioare laterale de mari dimensiuni și lucrate cu mare artă. Toate acestea au făcut ca biserica să reziste secolelor și să fie la fel de frumoasă ca la început. Pictura din interior, realizată în 1854, a fost refăcută de mai multe ori și executată în frescă în 1979 de artistul C. Apostol din București, fiind considerată o lucrare de artă de mare valoare.

Daruri de preț și slujitori de seamă

Ctitorul acestui sfânt locaș a avut grijă să îi dăruiască proprietăți și bunuri materiale de mare preț. Astfel, satele Poporul și Letea, au fost date sub oblăduirea mănăstirii, iar după terminarea construcției, Alexandrel a donat un Tetraevanghel și un Panaghiar frumos meșteșugite. Tetra-

evanghelul se află la Muzeul de Istorie din Moscova, iar Panaghiarul la Muzeul Național de Artă al României.

De-a lungul anilor, credincioșii și slujitorii acestui sfânt locaș au contribuit la dotarea și întreținerea lui. Catapeteasma bisericii este o adevărată operă de artă, datând din sec. al XVIII-lea. Icoanele de pe catapeteasmă sunt valoroase prin vechime, dar și prin maniera de armonizare a culorilor și a proporțiilor.

În biserică se păstrează și icoane vechi, valoroase, donate de credincioși. Dintre acestea se remarcă o icoană pictată în ulei, având în mijloc pe Maica Domnului, înconjurată de scene reprezentând momente din viața Sa, cu explicații scrise în limba slavonă.

La biserica „Precista“ au slujit în decursul timpului foarte mulți preoți vrednici, dar dintre ei amintim doar pe pr. Teodor Zota, Gheorghe Crivet, Gheorghe Bujur, Nicolae Balcanașu și părintele Constantin Mardare, acesta din urmă distins de patriarhul României, care i-a înmănat Crucea Patriarhală. În prezent, aici slujește preotul Constantin Tomozei, protoiereu al Protopopiatului Bacău Nord, împreună cu părintele Constantin Grădinaru și cu părințele Mihai Tomozei.

Bacăul, reper cultural și spiritual

Multe personalități ale vieții religioase și culturale ale țării au vizitat de-a lungul timpului această luminată ctitorie, exprimându-și în cuvinte pline de credință și de însuflețire pietatea

pentru acest sfânt locaș: istoricul Nicolae Iorga, poetul George Bacovia, profesorul I. Simionescu, muzicianul George Enescu. Zilnic, aici vin zeci de credincioși pentru a înălța evlavioase rugăciuni Maicii Domnului și Preasfintei Treimi. De câteva ori pe an se organizează pelerinaje la mănăstiri sau sunt aduse spre închinare moaște sau icoane făcătoare de minuni.

Memoria culturală națională asimilează Bacăul cu locul nașterii lui Vasile Alecsandri, „bardul de la Mircești“, dar și cu orașul unde a trăit George Bacovia, unde și-au început sau desfășurat activitatea scriitori, cântăreți, actori, oameni de știință, sportivi. Este un oraș încărcat de spiritualitate ortodoxă și românească, de ale cărui monumente se bucură deopotrivă oamenii acestor frumoase locuri moldave și călătorii, oricând bineveniți. **(Prof. Irina Leonte, Inspector Școlar pentru disciplina Religie, ISJ Bacău)**

Bibliografie selectivă

1. Teodor Zota, *Istoricul bisericii „Precista“ din Bacău*, Bacău, 1911.
2. Grigore Grigorovici, *Bacăul din trecut și de azi, Culegeri monografice*, Bacău, 1934.
3. Preot Constantin Tomozei, Elena Tomozei, *Biserica Precista din Bacău*, Editura Corgal Press, Bacău, 2001.
4. Ștefan Olteanu, *Înălțătoria slujbă de sfintire*, Editura Diagonal, Bacău, 2006.
5. Preot Raul Rojnită, *Județele Neamț, Bacău și Vaslui – în trecut și astăzi*, în vol. *Îndrumător bisericesc (nr.3)* 1987, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, Roman.
6. Gheorghe I. Baltă, *Glas de clopot*, Editura Plumb, Bacău, 2004.

Pelerinaj la icoana Maicii Domnului

Ca acum aproape 1600 de ani, și anul acesta, în ziua hramului „Adormirii Maicii Domnului“, biserica „Precista“ din Bacău a fost martora evlaviei, credinței și speranței credincioșilor prezenți în fața ctitoriei mușatine. Evenimentul religios, la care au participat câteva sute de credincioși, deopotrivă localnici și și pelerini, a consemnat și prezența Preasfintitului Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, care a oficiat slujba Sfintei Liturghii, duminică, 16 august 2009. Bucuria care însoțește firesc lumina acestei sărbători s-a sălășluit în sufletele credincioșilor încă de joi dimineața, când a fost adusă icoana făcătoare de minuni de la mănăstirea Neamț, în cadrul unui pelerinaj devenit tradițional pentru această biserică. Au urmat slujbele religioase specifice postului Adormirii Maicii Domnului, pentru ca, pe 16 august, sub oblăduirea aceluiași praznic, Preasfintitul Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul, înconjurat de un sobor de preoți, coordonat de preotul paroh Constantin Tomozei, protopop al Protopopia-

tului Bacău Nord, să se alătore în rugăciune celor veniți să cinstească hramul.

Cu rugăciunile, alături de credincioși

Singura ctitorie din Bacău a voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt și a fiului său, Alexandrel, Biserica Precista a fost, de-a lungul timpului, reper și hotar al tuturor românilor. Prin Bacău «se vâmuiau» muntenii și ardelenii. „În Bacău și la biserica „Precista“, cu ajutorul Maicii Domnului, ocrotitoarea sfântului lăcaș de o importanță inestimabilă, toți băcăuanii și trecătorii care o vizitează se pot curăți sufletește închinându-se în fiecare duminică și sărbătoare, în mod special în Postul Sfintei Maria, când se aduce icoana făcătoare de minuni de la mănăstirea Neamț. La aceste evenimente înălțătoare, pe care băcăuanii le-au simțit cu tot sufletul, ne rugăm Bunului Dumnezeu și Precuratei Maicii Sale, ca toți credincioșii

parohiei, ai municipiului și ai județului, să treacă cu ușurință de încercările care s-au abătut asupra țării și să aibă credință în puterea Maicii Domnului“, a declarat preotul paroh Constantin Tomozei. Hramul celei mai vechi ctitorii religioase din Bacău s-a încheiat cu o agapă frățescă oferită celor prezenți la casa de praznuire din curtea Bisericii „Precista“. **(Pr. Constantin Gherasim)**

În prezent, peste 35.000 copii din 28 de eparhii se bucură deja de Cuvântul lui Dumnezeu, primesc alinare și încurajare în cadrul sesiunilor de cateheză organizate prin proiectul „Hristos împărtășit copiilor”.

Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”

Patriarhia Română, împreună cu Organizația World Vision România, organizează în perioada 1-3 septembrie 2009 cel de-al doilea Congres Național „Hristos Împărtășit Copiilor”, la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, județul Brașov, informează Agenția de Știri Basilica, a Patriarhiei Române. Evenimentul se desfășoară cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Peste 30 inspectori eparhiali - facilitatori și responsabili cu coordonarea acestui proiect național de cateheză pentru copii - au confirmat participarea la congres, alături de delegați din Georgia, Armenia, ai Organizației World Vision International și ai Organizației World Vision România.

Congresul Național „Hristos Împărtășit Copiilor” își propune o dezbateră pe tema eficienței acestui proiect, soluții la o parte din problemele cu care preoții s-au confruntat până în acest moment și un plan concret de acțiune pentru asigurarea sustenabilității acestui proiect.

Un nou proiect vizând reducerea abandonului școlar

De asemenea, în cadrul congresului, va fi prezentată o nouă inițiativă a Bisericii Ortodoxe Române, desfășurată în parteneriat cu Fundația World Vision România. Este vorba despre un proiect realizat cu fonduri structurale europene, care își propune prevenirea și scăderea abandonului școlar în rândul copiilor defavorizați din mediul rural și urban, precum și promovarea de șanse egale la educație pentru toți copiii.

Proiectul „Hristos Împărtășit Copiilor” (cunoscut în străinătate sub denumirea de „Youth Bible Curriculum”) reprezintă tema centrală a congresului cu același nume și este un proiect de cateheză adresat celor 4 milioane de copii

români din țară și din străinătate. Inițiativa a fost lansată în anul 2006 în România și desfășurată de peste 13 ani în parteneriat cu Biserica Ortodoxă din șapte țări (în afară de România) - Albania, Armenia, Bosnia, Georgia, Egipt, Liban și Federația Rusă.

În România încă din 2006

În România, proiectul a fost lansat de către Organizația World Vision România în anul 2006, prin editarea primelor Ghiduri de Cateheză pentru copiii români, în parteneriat cu Biserica Ortodoxă Română, potrivit hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. În afară de editarea seriei de ghiduri de cateheză pentru copiii cu vârste cuprinse între 6 - 17 ani, o altă componentă a proiectului este reprezentată de pregătirea preoților în metoda modernă folosită în predarea ghidurilor de cateheză, metodă interactivă, centrată pe copil.

Din anul 2008, acest proiect a fost preluat în totalitate de către Biserica Ortodoxă Română. În iulie 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât înființarea unor Birouri de Cateheză la nivelul fiecăreia din cele 28 eparhii și numirea unor inspectori responsabili cu activitatea de cateheză, performanțele obținute de preoți în acest domeniu fiind considerate criteriul de promovare a acestora.

Este o dovadă a importanței pe care Biserica Ortodoxă Română o acordă acestui domeniu de misiune.

„Experiența liturgică și catehetică a credinței este foarte importantă”

Încă de la lansarea acestui proiect în România, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a fost un susținător neobosit. La Seminarul Național al Birourilor eparhiale de cateheză a tineretului „Hristos împărtășit copiilor”, ce a avut loc la București, în perioada 27-28 august 2008, Preafericirea Sa declara: „Experiența liturgică și catehetică a credinței este foarte importantă, mai ales astăzi, când o mulțime de copii sunt lăsați singuri acasă, întrucât părinții sunt plecați la muncă în străinătate. Dacă nici Biserica nu vine în ajutorul lor, integrându-i în această familie spirituală care este parohia, atunci creșterea copiilor va fi marcată de lipsa de afecțiune părintească și de atmosfera de familie”.

De la începuturile acestui proiect și până în prezent, prin intermediul colaborării fructuoase dintre Biserica Ortodoxă Română și Organizația World Vision România, peste 2500 de preoți au fost pregătiți în metoda folosită în predarea ghidurilor, în cadrul celor peste 70 de sesiuni de training desfășurate.

În prezent, peste 35.000 copii din 28 de eparhii se bucură deja de Cuvântul lui Dumnezeu, primesc alinare și încurajare în cadrul acestor sesiuni de cateheză, care sunt adevărate sesiuni de socializare și de îmbunătățire a comunicării între copii și părinți. (sursa: www.basilica.ro)

Să păstrăm credința ortodoxă și comuniunea românească

În acord cu hotărârea Sfântului Sinod al BOR, și în Episcopia Romanului, în prima duminică după Adormirea Maicii Domnului s-a marcat - pentru prima dată la nivelul întregii Patriarhii Române - „Duminica românilor migranți“, prin rugăciuni speciale pentru cei plecați departe de țară. Duminică, 16 august 2009, prezent la hramul Bisericii „Precista“ din Bacău, PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscopul Episcopiei Romanului a explicat credincioșilor motivele pentru care Sfântul Sinod al BOR a luat această decizie. „Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului adună în jurul Bisericii pe majoritatea celor care-și petrec viața departe de cei dragi. Acum, când mulți dintre românii plecați la muncă în străinătate se întorc acasă, în vacanță, Biserica noastră a rânduit să ne rugăm pentru ei, ca Dumnezeu să le dea sănătate, putere

de muncă, răbdare și să îi întărească în toate încercările prin care trec“, a spus în cuvântul său PS Arhiepiscopul Ioachim.

Redăm în cele ce urmează mesajul PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat românilor migranți și familiilor lor.

„Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prețuind mărturia creștinească și românească a fiilor și fiicelor duhovnicești care lucrează sau studiază în străinătate, în ședința sa de lucru din 25-26 februarie 2009 a luat hotărârea ca, în fiecare an, prima duminică după sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului (15 august) să fie celebrată ca „Duminica românilor migranți“, această duminică fiind înscrisă în calendarul bisericesc la rubrica Date Importante și inclusă în programele liturgice și pastoral-misionare ale fiecărei eparhii.

Rostul principal al acestei duminici speciale, celebrată anul acesta pentru prima oară la nivelul întregii Patriarhii Române, este de a spori dragostea creștină și conlucrarea frățească, astfel ca munca sau studiul departe de țară, în străinătate, să nu devină îndepărtare sau înstrăinare spirituală între românii din aceeași familie sau din aceeași parohie din România.

În „Duminica românilor migranți“ din acest an, celebrată în ziua de 16 august, cei de acasă și cei veniți de departe au prilejul de a se ruga împreună la Sfânta Liturghie. Astfel, toți preoții de la parohii și mănăstiri sunt chemați să se roage în mod deosebit pentru românii din străinătate, care acum au venit în vacanță, ca Mântuitorul nostru Hristos să-i izbăvească de încercări

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

sau necazuri, să-i ajute să-și păstreze credința ortodoxă și identitatea românească și să cultive ajutorarea frățească.

Prin mijloacele specifice, Biserica își manifestă grija pentru nevoile spirituale și materiale pe care le au cei rămași acasă, în România, mai ales copiii, bătrânii, bolnavii și săracii. Ne gândim cât de greu trebuie să le fie familiilor care, din sărăcie materială sau din alte motive, se află separate, fie prin plecarea la muncă în străinătate a unuia dintre părinți, fie prin plecarea ambilor părinți, lăsând copiii în grija bunicii și a rudelor din România sau uneori în grija nimănui. Cultivând bucuria reîntoarcerii acasă, Biserica îndeamnă la rugăciune pe toți fiii ei duhovnicești pentru ca cei aflați în această situație să-și revadă familia reunită cât mai curând cu putință.

Rugăm pe Preaamilostivul Dumnezeu să binecuvinteze pe toți românii migranți pentru ca șederea și activitatea lor în străinătate să se împlinească în pace și sănătate, în bună înțelegere cu cei din jur și în apărarea bunului nume de creștin și de român.

Cu aleasă prețuire, părintești binecuvântări și rugăciune stăruitoare către Dumnezeu,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii
Ortodoxe Române

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, însoțit de o delegație a Bisericii Ortodoxe Române, a efectuat o vizită canonică în Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale, pe parcursul căreia a întâlnit migranți români stabiliți în această parte a continentului nostru

După secole de întrerupere a vieții liturgice, sus, la Cetatea Neamțului, s-a auzit din nou glasul unui clopot care chema pelerinii la rugăciune și meditație, în acest fost bastion al armatei moldovene și de ce nu, al creștinătății, dar și vatră de sihăstrie.

EVENTIMENT

Slujbe arhieresti la Cetatea Neamțului

Cetatea Neamțului a găzduit, între 3 și 5 iulie a.c., prima ediție a Zilelor Cetății. În cadrul deschiderii oficiale a Zilelor Cetății a fost oficiată și o slujbă de Te Deum. În aceeași zi, la Paraclisul „Sf. Nicolae“, amenajat în incinta Cetății Neamțului, s-a oficiat slujba Privegherii, iar a doua zi acest lăcaș de închinare a fost sfințit de către Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, și de către Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi. Slujba de sfințire a fost precedată de cea a Aghezei și a Sfântului Maslu și urmată de Sfânta Liturghie, oficiată pe un podium special amenajat în preajma Cetății, informează Ziarul Lumina.

După secole de întrerupere a vieții liturgice, sus, la Cetatea Neamțului, s-a auzit din nou glasul unui clopot care chema pelerinii la rugăciune și meditație, în acest fost bastion al armatei moldovene și de ce nu, al creștinătății, dar și vatră de sihăstrie.

Ioan, sfântul din Cetate

Paraclisul „Sf. Nicolae“ a fost construit în cadrul programului de reabilitare a Cetății Neamțului. Doi ani de trudă, în care fiecare piatră a fost aleasă cu atenție și reasezată în ziduri, au fost necesari ca vechea construcție să ca pete contur. Cetatea a renăscut și între zidurile ei s-a conturat Paraclisul, unde ascultau Sf. Liturghie,

unde se spovedeau odinioară domnitorii și dregătorii Moldovei.

Am pășit cu emoție pragul locașului de cult, știind că aici, în „Mănăstirea din Cetate“, a fost egumen vreme de peste 20 de ani un ucenic al marelui mitropolit Varlaam, pe nume Ioan (la jumătatea sec. al XVII-lea), care avea să ajungă episcop al Romanului și pe care, de puțină vreme, Sfântul Sinod l-a canonizat: „Sf. Cuv. Ioan de la Râșca și Secu“, cu dată de sărbătorire la 30 august.

Prima Sfântă Liturghie arhierescă după secole de tăcere

După ce în seara zilei de sâmbătă, 4 iulie, un sobor numeros de preoți a oficiat slujba de priveghere, în dimineața zilei de duminică, 5 iulie 2009, grupuri de credincioși urcau spre Cetate pentru a participa atât la slujba de resfințire a Paraclisului „Sf. Nicolae“, cât și la Sfânta Liturghie arhierescă oficiată, în premieră, în incinta Cetății de curând restaurate.

Soborul de preoți și diaconi, peste 30 la număr, condus de PS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, alături de PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, a oficiat Slujba de Sfințire a paraclisului și apoi Sf. Liturghie.

Sute de persoane s-au rugat împreună din curtea interioară, sau de pe ziduri, iar un număr foarte mare a urmărit slujba la poalele cetății, pe ecranele uriașe montate de autorități.

În cuvântul de învățătură, adresat participanților de către IPS Mitropolit Teofan, acesta a vorbit despre importanța pe care Cetatea Neamțului a avut-o în decursul istoriei, făcând o analogie cu „cetățile Ortodoxiei nemtene“ – marile noastre mănăstiri: „Când suntem oboșiți și împovărați de stres, unde mergem noi dacă nu la mănăstirile Moldovei, care ne așteaptă să intrăm în cetățile lor și acolo să găsim liniștea. Aici ne întărim și ne întorcem în lume mai puternici. Chiar dacă Moldova nu este puternică economic, ea rămâne *Cetatea Culturii*.“

Cu prilejul acestui eveniment important, PF Părinte Patriarh Daniel a transmis un mesaj, citit de către PS Ioachim Băcăuanul, în care se preciza: „Momentele istorice rămân până astăzi rădăcini și repere ale identității culturale, ce ne bucură sau ne judecă, potrivit cu atitudinea noastră față de ele și ne invită la comuniune peste timpul trecător al fiecărei generații... Aceste flori ale spiritului generațiilor trecute pot fi smulse și strivite, sau prețuite și cultivate... ele sunt cărți de identitate ale demnității și creativității poporului român...“

Cu acest prilej, PF Părinte Patriarh Daniel și IPS Mitropolit Teofan au primit titlul de „Cetățean de Onoare“ al orașului Târgu Neamț. (pr. Florin Țuscanu, Protopop de Roman)

Slujbele de la Cetatea Neamțului s-au desfășurat în prezența unui număr mare de credincioși

Vizită canonică la Paris și participare ecumenică la Lyon

În perioada 9-17 iulie 2009, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, însoțit de o delegație a Bisericii Ortodoxe Române – din care a făcut parte și Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului – a efectuat o vizită canonică în Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale cu sediul la Paris și a participat la cea de-a treisprezecea Adunare Generală a Conferinței Bisericilor Europene, care s-a desfășurat la Lyon, între 15 – 21 iulie 2009.

FOTO: ZIARUL LUMINA

Dintre momentele importante ale vizitei delegației BOR în Franța menționăm: joi, 9 iulie 2009, la Centrul de Studii Ecumenice ISTINA, a fost organizată lansarea cărții Preafericitului Părinte Patriarh Daniel *La joie de la fidélité (Bucuria fidelității)*, apărută recent la editura pariziană CERF. În seara aceleiași zile, a avut loc ceremonia de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa* Preafericitului Părinte Patriarh Daniel de către Institutul de Teologie Ortodoxă „Saint Serge” din Paris. Vineri, 10 iulie 2009, la Catedrala ortodoxă română cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail”, din Paris, Patriarhul României și delegația

însoțitoare s-au întâlnit cu membri ai *Adunării Episcopilor Ortodocși* din Franța. Sâmbătă, 11 iulie 2009, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit biserica Centrului mitropolitan ortodox român de la *Limours* (situat lângă Paris), iar Duminică, 12 iulie 2009, a resfințit Altarul Catedralei mitropolitane „Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail” din Paris și a săvârșit Sfânta Liturghie. Miercuri, 15 iulie 2009, la Lyon, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a participat la festivitatea de deschidere a celei de-a treisprezecea *Adunări Generale a Conferinței Bisericilor Europene*. Programul a cuprins și o vizită oficială la Ambasada României la Paris, întrevederi cu reprezentanți ai unor Biserici Ortodoxe surori și ai altor Biserici creștine, precum și vizitarea unor obiective religioase și culturale din Paris.

PS Arhiepiscop-vicar Ioachim Băcăuanul a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia PF Patriarh Daniel, a resfințit altarul Bisericii „Sf. Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail” din Paris, devenită Catedrală mitropolitană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale

PS Ioachim Băcăuanul a participat la resfințirea Catedralei Mitropolitane din Paris

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, a făcut parte din soborul de ierarhi care a participat la slujba de resfințire a altarului Catedralei Mitropolitane „Sf. Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail” din Paris. Ceremonia religioasă a avut loc duminică, 12 iulie, și a constituit un moment deosebit pentru Ortodoxia românească din Occident, care, prin fiii săi din această parte a Europei, a păstrat vie flacăra credinței strămoșești. Odată cu resfințirea sa, lăcașul de cult a devenit Catedrală Mitropolitană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a dăruit Catedralei mitropolitane române din Paris un set de sfinte vase, o cruce de binecuvântare, o icoană cu Sfântul Vasile cel Mare și ediția jubiliară a Liturghierului. La eveniment a fost prezent și Teodor Baconski, Ambasadorul României la Paris, care a dat citire unui mesaj transmis de președintele României, Traian Băsescu, prin care acesta și-a cerut iertare, în numele statului român, pentru greutățile suferite de comunitatea românească din Franța în timpul regimului comunist. (pr. Constantin Gherasim)

FOTO: ZIARUL LUMINA

PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului a participat și la sfințirea bisericii Centrului mitropolitan ortodox român de la Limours

Prin cuvântul „Biserică”, Sfânta Scriptură a Noului Testament înțelege *ierarhia superioară și conducătoare a Bisericii*, pe care a întemeiat-o Hristos Mântuitorul nostru la un loc cu totalitatea credincioșilor botezați în numele Sfintei Treimi.

DOSAR
Anul Sfinților Capadocieni

Învățătura despre Biserică a Sfinților Părinți Capadocieni (I)

Învățătura despre Biserică ocupă un loc foarte important în operele Sfinților Părinți Capadocieni: Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Grigorie de Nyssa. Ei au fost primii care au dat răspuns la întrebarea: „Când a fost întemeiată Biserica lui Hristos?” Fără echivoc, ei consideră că momentul istoric al întemeierii Bisericii este Cincizecimea sau Pogorârea Duhului Sfânt.

Pentru Sfântul Vasile cel Mare, Cincizecimea este un act al mântuirii obiective, ca o împlinire a făgăduinței lui Hristos prin pogorârea Duhului Sfânt, ce i-a îmbrăcat pe Sfinții Apostoli „cu putere de sus” (Luca 24, 79).

Ce s-a petrecut la Cincizecime? Sfinții Apostoli „erau totți împreună la un loc. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa în care sedeau Ei (Apostolii). Și iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat. Căci fiecare (din Ierusalim) îi auzea pe Ei (Apostoli) vorbind în limba sa”. Pentru ca „s-au umplut (Apostolii) de Duhul Sfânt și vorbeau în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a graii”. (Fapte 2, 1-7)

Când s-a întemeiat Biserica lui Hristos

La Cincizecime, cu „putere de sus”, Sfântul Apostol Petru ține prima predică din istoria Bisericii. În ea argumentează despre dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos. Cei prezenți la cuvântarea sa au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți Apostoli: „Bărbați frați ce să facem? Iar Petru a zis către ei: „Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos”. Deci care au primit cuvântul lui, s-au botezat și în ziua aceea s-au adăugat ca la trei mii de suflete” (Fapte 2, 41). În Ierusalim erau prezenți oamenii aparținând tuturor popoarelor, accentuează Sfântul Vasile cel Mare în una dintre Omiliile sale.

Atunci s-a întemeiat Biserica lui Hristos, în chip văzut. Intră în istorie, în chip concret. Bo-

tezul creștin este „ușa” de intrare în Biserică. Prin Botez începe viața în Hristos. Credința și faptele bune ne arată „cât sunt de pătrunși la inimă” cei care doresc mântuirea – intrarea în împărăția lui Dumnezeu. De aceea Cincizecimea înseamnă începutul mântuirii personale a creștinului, ca membru al Bisericii lui Hristos.

Temeiul ierarhiei bisericești

În scrierile Sfinților Părinți capadocieni, „Biserică” are multiple sensuri, așa cum și în Sfânta Scriptură se folosește când un înțeles, când altul.

Prin cuvântul „Biserică”, Sfânta Scriptură a Noului Testament înțelege *ierarhia superioară și conducătoare a Bisericii*, pe care a întemeiat-o Hristos Mântuitorul nostru la un loc cu totalitatea credincioșilor botezați în numele Sfintei Treimi. Această ierarhie o formează Sfinții Apostoli și urmașii lor: episcopii, preoții, diaconii (Matei 18, 18; Ioan 20, 22-23; Fap. 6, 3-6). Mântuitorul a așezat această ierarhie în Biserică atunci când a zis către Apostolii Săi: „Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă și cine se leapădă de voi, de Mine se leapădă” (Luca 10, 16).

Mântuitorul a înzestrat cu multe puteri și daruri această ierarhie superioară a Bisericii Sale (I Cor. 12, 28). Mai întâi, Mântuitorul a dat ucenicilor Săi putere de a lega și dezlega păcatele

oamenilor, în cer și pe pământ (Matei 18, 18; Ioan 20, 20-23). Le-a dat putere disciplinară în Biserică, de a pedepsi pe cei vinovați de călcarea poruncilor lui Hristos (Matei 16, 18-19; I Cor. 5, 4-5; I Tim 1, 20); i-a îmbrăcat cu putere de sus la pogorârea Duhului Sfânt (Luca 24, 45; Fap. 2, 2-4) și i-a binecuvântat cu prilejul Înălțării Sale la cer (Luca 24, 51); i-a trimis să propovăduiască Evanghelia la toată zidirea și să boteze în numele Sfintei Treimi (Matei 28, 18-20).

Sfântul Grigorie de Nazianz consideră că prima etapă a întemeierii Bisericii s-a încheiat cu jertfa de pe Cruce a Domnului nostru Iisus Hristos, când a rostit ultimul cuvânt „Săvârșitu-s-a, și plecându-și capul, Și-a dat Duhul” (Ioan 19, 30). Adică prin jertfa Sa unică și universală, El a jertfit ca preot și S-a jertfit ca „Mielul Lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii” (Ioan 1, 29), făcându-se și Mijlocitor al Noului Testament (Evr. 9, 14-15; Mat. 26, 28). Astfel s-a săvârșit opera de răscumpărare și de împăcare a oamenilor cu Dumnezeu (Efes. 2, 14-16).

Biserica văzută și Biserica nevăzută

Biserica prelungeste Întruparea Mântuitorului prin neîntrupta prezență a Fiului lui Dumnezeu cel Întrupat în sânul Ei și prin lucrarea Sfântului Duh, în mădularele ei (Ioan 14, 16). În

calitatea Lui de Cap nevăzut al Bisericii, Mântuitorul Hristos este în Biserică permanent prin continua Sa întrupare pe altarele la care se săvârșește Sfânta Liturghie. Căci Hristos nu este numai Cap al Bisericii, ci și trup euharistic, dându-se pe Sine spre cuminecare credincioșilor.

Sfântul Vasile cel Mare spune că Biserica are două înfățișări: una văzută, pentru că oamenii fac parte din ea cu trupurile, și alta nevăzută, care e lucrarea Sfântului Duh al lui Hristos sau dumnezeiescul har, izvorul vieții, lucrării și unității ei. El este cel care face posibilă transformarea pâinii și vinului euharistic, în Trupul și Sângele Domnului. În același context, avea să spună și Fericitul Augustin: „Ceea ce este sufletul pentru trupul omului, aceasta este Duhul Sfânt pentru Trupul lui Hristos, care este Biserica, căci El lucrează ca sufletul în toate măduarele, ținându-le într-un singur Trup“ (Fericitul Augustin, Cuvântarea 267, 4).

Biserica, mesagera păcii

Sfântul Grigore de Nazianz, pe care Biserica l-a numit „Teologul“ prin excelență a fost îndrăgit de creștini pentru că el însuși a iubit pe Dumnezeu și Biserica Sa. Încă și mai mult: a fost iubit pentru că a suferit foarte mult pentru adevăr și pentru Dumnezeu. Din acest motiv a primit iluminări dumnezeiești. Sfântul Duh i-a luminat mintea în așa fel încât a reușit să vorbească cu mare autoritate și cu mare putere despre adevăr și despre realitatea dumnezeiască. Sfântul Grigorie a avut o asprime excepțională față de eretici, ca unii care distrugau unitatea Bisericii.

De aceea, în lupta împotriva ereziei, Biserica a făcut întotdeauna apel la autoritatea părinților capadocieni. Potrivit unei tradiții, care începe de la mijlocul secolului al IV-lea, acești părinți sunt considerați drept garanții Ortodoxiei. Pentru a redacta decretul de credință ale Bisericii

și a condamna ereziile, sinoadele ecumenice s-au bazat pe scrierile patristice și pe lucrarea pastorală a acestor sfinți părinți. Biserica nu putea ignora erezia. Multitudinea sectelor, vigoarea celor mai importante, atacurile lor împotriva credincioșilor fideli credinței de la Niceea, făceau cu neputință ignorarea acestora.

Dar Biserica este și mesagera păcii, după cum spune Sfântul Vasile cel Mare. Sutele de Epistole ale celor trei mari corifei sunt o mărturie vie a acestei griji permanente pentru păstrarea unității Bisericii creștine de pretutindeni și întărirea legăturii dintre Bisericile locale. (Pr. prof. dr. Constantin Leonte)

Sfântul Vasile cel Mare, „ochiul Bisericii“

În lungul șir al ierarhilor Bisericii Creștine, Sfântul Vasile ocupă unul dintre cele mai înalte locuri. Împreună cu Sfântul Grigore de Dumnezeu cuvântătorul și cu Sfântul Ioan Gura de Aur, ei sunt cei trei mari dascăli ai lumii creștine și ierarhi, fiind supranumiți și *mari corifei ai Bisericii creștine*.

Sfântul Vasile și-a dobândit numele de *cel mare* încă din vremea vieții sale și așa îl pomeneste întreaga creștinătate. În adevăr, el a fost mare în strădaniile sale pentru propovăduirea și apărarea dreptei credințe; A fost mare ca „*Părinte al orfanilor și ocrotitor al văduvelor; bogăție pentru săraci și toiaș de bătrânețe, învățătură pentru tineri și călugărilor dreptar al faptei bune*“, cum se spune într-o veche carte biseri-

cească. El a încercat faptele bune ale tuturor Sfinților: „*blândețea lui Moise, râvna lui Ilie, mărturisirea lui Petru și teologia lui Ioan*“. Peste tot în lumea creștină, Sfântul Vasile cel Mare se bucură de o deosebită pretuire în inima credincioșilor, și mai ales în Ortodoxie, datorită legăturilor pe care el le-a avut cu conducerea civilă și cu ierarhia bisericească.

„Sfântul Vasile cel Mare a fost *ochiul Bisericii* și a rămas până la sfârșitul veacului stâlp al Bisericii lui Hristos. (...) El a avut dascăl și povătuitor chiar pe tatăl său, ce era într-aceea vreme mare dascăl al învățăturilor și al faptelor bune pentru întregul Pont. Acesta i-a dat nu numai învățătura necesară, ci și toată buna credință, făcându-se începător al desăvârșirii la

care avea să ajungă mai apoi fiul său. (...) Prin studiile pe care le-a făcut a ajuns la o înaltă înțelepciune, primind alese învățături, fiind iubitor de osteneală ca și albina care, din tot felul de flori își culege cele trebuincioase. În puțină vreme s-a făcut vestit și slăvit celor mai mari ai cetății, covârșind pe mulți cu buna sa știință și chiar asemănându-se cu cei mai învățați dascăli.“ („*Predici la Sărbătorile de peste an*“, Editura Christiana 2001, Arhim. Ilie Cleopa, *Predică despre Sfântul Vasile cel Mare*)

Continuându-și studiile și având învățatori pe unii din marii retori și filosofi ai vremii sale, a primit cele mai înalte învățături, cu care și-a împodobit sufletul său. Văzând că Biserica lui Hristos este în primejdie și cinstind mai mult trebuința cea de obște decât viața pustnicească, a lăsat singurătatea și a lucrat pentru folosul Bisericii.

Credință și cunoaștere în dezvoltarea teologiei răsăritene

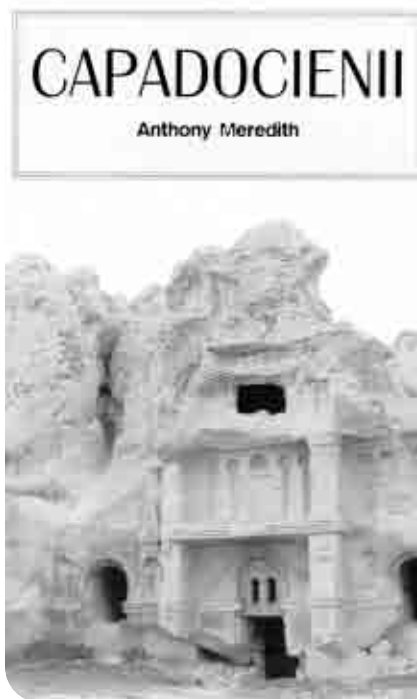
Anul 2009 este dedicat, în Biserica Ortodoxă Română, Sfinților Părinți Capadocieni, vieții și operei lor. Apariția, la Editura Sophia din București, a volumului „Capadocienii”, semnat de Anthony Meredith SJ, în traducerea pr. Constantin Jinga, reprezintă o contribuție importantă la cunoașterea teologiei Sfinților Capadocieni.

Autorul cărții este profesor de Patrologie la Colegiul Heythrop din Londra, printre lucrările sale de referință numărându-se „Teologia Tradiției” (1971) și „Grigorie de Nyssa” (1999). După cum se observă, preocuparea sa principală s-a îndreptat spre cercetarea Părinților Capadocieni, fiecare în parte constituind o mirabilă punte de întâlnire între cultura clasică și teologia creștină.

Lucrarea „Capadocienii” a fost editată în Marea Britanie în 1995 și a apărut în colecția „Mari gânditori creștini”, care se sprijină pe cele mai solide resurse academice disponibile, reprezentând, astfel, o zonă de interes pentru cercetătorii preocupați de istoria teologiei și spiritualității creștine.

„O școală de gândire”

Subiectul acestei cărți poate constitui și „o școală de gândire”, după cum precizează editorul, adică o reflecție

profundă la fiecare dintre cele trei mari personalități creștine ale sfârșitului de secol al IV-lea: Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie de Nazianz și Sfântul Grigorie de Nyssa.

Considerați ca un grup distinct, acești Sfinți Părinți reprezintă împreună o putere majoră în procesul de apărare și dezvoltare a Ortodoxiei, după Sinodul ecumenic de la Niceea (325).

Volumul de față subliniază principalele aspecte ale contribuției teologi-

ce a fiecăruia dintre ei. Lucrarea este structurată pe 6 capitole: 1. Contextul, în care este prezentat cadrul geografic și istoric al Capadociei, creștinismul capadocian și convertirea lui Constantin cel Mare; 2. Rădăcinile teologiei capadociene (Platon și Origen); 3. Vasile al Cezareii, prezentând viața, monahismul și învățătura despre Duhul Sfânt; 4. Grigorie de Nazianz, originile, viața și spiritualitatea sa; 5. Grigorie de Nyssa, cu o prezentare a operelor „Despre viața lui Moise” și „Tâlcuirea exactă la Cântarea Cântărilor”; 6. Importanța Părinților Capadocieni: Capadocienii și doctrina trinitară: învățătura despre Persoana lui Iisus Hristos și o comparație între operele capadocienilor și elenism.

Un merit considerabil

În Epilogul cărții, autorul apreciază că Părinții Capadocieni au trăit într-o perioadă istorică de formare a „atitudinilor Bisericii” și că ei au avut parte „mai puțin de focul aspru al persecuțiilor. Totuși, nu au fost scutiți întru totul de ostilități, diplomatic camuflate în spatele zămbetelor de conveniență din cancelariile imperiale (p. 242).”

Meritul autorului este incontestabil, deoarece a explorat spiritualitatea Capadocienilor, a valorificat raportul dintre „credință și cunoaștere” în procesul de dezvoltare a teologiei răsăritene, aducând și noutăți interesante în domeniu. (Prof. Irina Leonte)

Despre fericiri, cu Sfântul Grigorie al Nysssei

La Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei Române a apărut cartea „Despre Fericiri” a Sfântului Grigorie al Nysssei. Lucrarea, apărută cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române este o traducere a textului grec apărut în colecția Patrologia Graeca, efectuată și adnotată de Părintele Profesor Dumitru Stăniloae.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în Cuvântul înainte al cărții, a-

rată că: „Fericirile sunt, pentru Sfântul Grigorie al Nysssei, o scară, ale cărei trepte înalță din virtute în virtute, potrivit luptei fiecăruia cu patimile egoiste și potrivit dorinței fiecăruia de-a dobândi sfințenia. Ordinea Fericirilor nu este întâmplătoare, ne asigură Sfântul Grigorie al Nysssei, ci ea arată cum se înlănțuiesc virtuțile care imprimă în sufletul celui credincios acele trăsături sfinte care-l deschid spre împărăția cerurilor.” (sursa: www.basilica.ro)

Încă din primele zile ale lunii lui Cuptor, în preajma sărbătorii dedicate epifaniei de pe muntele Tabor, străjuiesc în chip minunat doi mari sfinți cuvioși de pe pământ nemțean: Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț și Sf. Cuvioasă Teodora de la Sihla.

August - luna sfinților nemțeni

Luna August ar putea fi numită pe bună dreptate „luna sfinților nemțeni“. Patru dintre sfinții legați de aceste meleaguri sunt sărbătoriți în această perioadă. Am ales ca, în cele ce urmează, să relatăm pe scurt câteva date despre fiecare dintre aceștia.

Încă din primele zile ale lunii lui Cuptor, în preajma sărbătorii dedicate epifaniei de pe muntele Tabor, străjuiesc în chip minunat doi mari sfinți cuvioși de pe pământ nemțean: Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț (5 august) și Sf. Cuvioasă Teodora de la Sihla (7 august). Totodată, spre încheierea lunii, alți doi sfinți nemțeni, de această dată ierarhi de seamă, sunt serbați în aceeași zi calendaristică, respectiv la data de 30 august: Sf. Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei și Sf. Ierarh Ioan de la Râșca și Secu, Episcopul Romanului.

Ioan al Romanului, „arhiepiscopul cel sfânt și minunat“

Smerit călugăr, mare rugător și postitor, Sf. Ioan de la Râșca și Secu, Episcopul Romanului, a impresionat prin curătenia și sfințenia vieții lui. Sfântul Mitropolit Dosoftei, în cartea sa „Viața și petrecerea sfinților“, l-a numit „arhiepiscopul cel sfânt și minunat“.

Sf. Ioan, episcopul Romanului, a trăit în secolul al XVII-lea. Originea i-o aflăm în ținutul

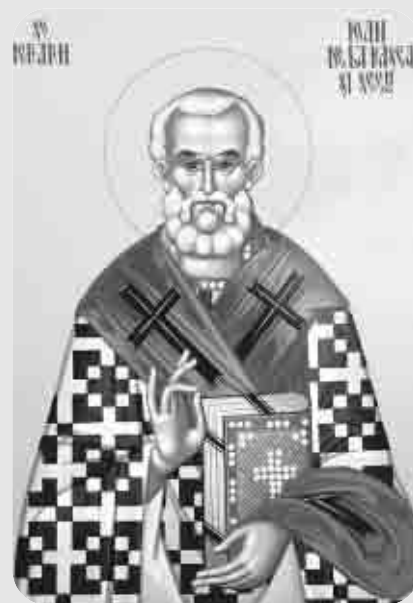
Mormântul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei, de la Mănăstirea Secu

„S-au rânduit la scaunul arhiepiscopiei Romanului în anul 1674“

Într-un manuscris din anul 1888, unde apare Sf. Ioan de la Râșca și Secu, cu titlul de arhiepiscop, el este înfățișat astfel: „Și tot în anii acestia și preasfântul arhiepiscop Ioan au îndemnat pre lume a se minuna prin strălucitele și sfintele sale nevointe. El mai întâi din tânăra vârstă au îmbrățișat orânduiala monahicească... și petrecând viață sfântă și plăcută lui Dumnezeu, de acolo s-au rânduit la scaunul arhiepiscopiei Romanului în anul 1674, unde iarăși întru neîncetate nevointi și întru înalte bunătați strălucind minunat! Și petrecând cu smerenie adâncă, s-au mutat la vecinica odihnă“.

Înainte de moarte, puținele sale bunuri le-a lăsat sfântul Mitropolit Dosoftei. Acesta, împreună cu ceilalți ierarhi ai Moldovei, în anul 1685, când Sf. Ierarh Ioan s-a mutat la Domnul, i-a săvârșit slujba de înmormântare, rânduinu-i mormânt lângă biserica mare a Mănăstirii Secu.

Proclamarea oficială a canonizării Sfântului Cuvios Ierarh Ioan de la Râșca și Secu a avut loc pe 5 iunie 2008, la Mănăstirea Neamț, de sărbătoarea Înălțării Domnului, iar proclamarea locală a canonizării a avut loc la Mănăstirea Secu, pe 30 august 2008. Cu acel

prilej, mii de pelerini din toate colturile țării au participat la slujbele oficiate sub protia Înaltpreasfântului Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Putnei (Vrancea), fiind din neam de răzeși. A fost contemporan cu Sf. Ierarh Varlaam care l-a încredintat obștii Mănăstirii Râșca, în jurul anului 1630, când a fost călugărit de egumenul Agafton.

După anul 1632, de la Mănăstirea Râșca este transferat la Mănăstirea Secu, de către proaspătul mitropolit Varlaam, care îi oferă propria chilie. Între 1641-1665, dând ascultare domnitorului Vasile Lupu, îl aflăm egumen al mănăstirii cu hramul Sf. Ierarh Nicolae, din Cetatea Neamțului, unde era adăpostit și tezaurul țării. Aici, în 1650, o va boteza pe cea care a devenit Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla, pe care o și va povățui ca duhovnic până la vârsta de 16 ani.

În anul 1666, Mitropolitul Ghedeon, l-a așe-

zat egumen la Mănăstirea Secu. În anul 1667, Ioan este ales, hirotonit și instalat episcop al Hușilor.

Din anul 1674 și până la trecerea la cele vesnice, în anul 1685, a păstorit Episcopia Romanului.

Cuvioasa Teodora, fata lui Joldea Armașul de la Cetatea Neamțu

Sf. Cuvioasă Teodora de la Sihla s-a născut în satul Vânători-Neamț. Între cele mai întemeiate surse se numără un manuscris de la începutul secolului al XIX-lea de la Mănăstirea Neamț, care cuprinde însemnări și despre „Viața Sfintei Teodora, care s-a nevoit la Schitul Sihla“. De aici aflăm că „Sfânta Teodora a fost fata lui Stoian Joldea Armașul de la Cetatea Neamțu. După moartea tragică a surorii ei – Marghița (Marghiolița), s-a nevoit sihăstrește la Sihla mare, unde până astăzi se păstrează peștera și sterna de apă săpată în piatră, ca rămășițe sfinte de la un trai ascetic, ale unei femei care a trăit acolo și ale cărei sfinte moaște se află păstrate la biserica Lavrei din Kiev.“

Despre Sf. Varlaam, M. Eminescu, într-un articol din 1876, afirma că este cel care „a făcut ca Duhul Sfânt să vorbească în limba neamului românesc”.

DOCUMENTAR

Tânara Teodora, dând ascultare voinței părintilor ei, a fost întâi căsătorită. După trecerea acestora la cele veșnice, în acord cu soțul, Sfânta Teodora a intrat ca soră în obștea mănăstirii de maici Nifon (Vărzărești), așezată la poalele munților Buzăului. A fost tunsă în monahism, la doi ani după venirea la mănăstire.

În urma unei invazii turcești, în care mănăstirea cade pradă jafului, Sf. Cuv. Teodora se salvează retrăgându-se în munții Buzăului, unde a stat aproape 10 ani. După o vreme, a revenit pe meleaguri nemțene. La sfatul starețului de la Mănăstirea Neamț, Sfânta Teodora se retrage la schitul Sihăstria. Era în jurul anului 1660, când Sfânta Cuvioasă se apropia de vârsta de 40 de ani. Părintele egumen, ieroschimonașul Varsanufie, după ce i-a ascultat spovedania întregii sale vieți, o sprijină în decizia de a trăi ca pustnică. Așa ajunge Sfânta Teodora să vietuiască într-o chilie părăsită, la Sihla, apoi într-o peșteră formată de stâncile Sihlei. Aici a avut două mari nevoite: postul desăvârșit și rugăciunea de foc. „Acum cuvioasa dobândește de la Dumnezeu darul rugăciunii neîncetate. (...) Dobândește și darul înainte vederii, că știa cele viitoare...” Așa a știut Sfânta Teodora când va veni ceasul pentru a se muta la Domnul. În urma rugăciunilor ei fierbinți, a primit, printr-o minune, Sfintele Taine aduse la peșteră de către călugări de la schitul Sihăstria: „Era într-o zi de luni în luna iunie.” Așa cum ceruse, a fost înmormântată în peștera în care s-a nevoit mulți ani. Moaștele i-au fost mutate în timp, dar nu se cunoaște astăzi cu precizie locul unde se află. Se presupune că ar fi în peșterile mănăstirii Pecersca (Rusia). Totodată, se pare că o parte din moaștele sfintei au fost descoperite la biserica din incinta Mănăstirii Miclașeni (Iași). Biserica Orodoxă Română a canonizat-o pe Sfânta Teodora în anul 1992.

„A făcut ca Duhul Sfânt să vorbească în limba neamului românesc”

Adoptând, dintre mai multe teorii care dezbate problematica originii mitropolitului Varlaam Moțoc, pe cea susținută în 1957 de arhim. Dionisie Udîșteanu, fost stareț al Mănăstirii Secu, credem că Sf. Varlaam este originar din părțile Neamțului, satul Borcești - dispărut astăzi - situat lângă Târgu Neamț.

Sf. Varlaam este pomenit în documente din 1599, ca vietuitor în obștea Mănăstirii Secu. Aici, în 1618, pe când era stareț, a tradus în limba română trei lucrări: „Evangheliar”, „Psaltirea” și „Scara”.

M. Eminescu, într-un articol din 1876, afirma că este cel care „a făcut ca Duhul Sfânt să vorbească în limba neamului românesc, să redea în graiul de miere al coborătorilor armiiilor romane Sfânta Scriptură și preceptele blândului Nazarinean”.

A fost stareț o scurtă perioadă de timp și la Mănăstirea Dragomirna, ctitorie a mitropolitului Anastasie Crimca, căruia îi va urma în scaunul mitropolitan, în 1632. Dintre realizările de pe această înaltă treaptă ierarhică menționăm: 1640, înființarea Academiei de la Iași; 1640, înființarea unei tipografii la Iași (printre tipăriți se numără: „Cazania” - prima carte românească tipărită în Moldova -, „Cele Șapte Taine”, „Răspunsul la Catehismul calvinesc”, „Pravila lui Vasile Lupu”, „Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu” etc.); obținerea de drepturi pentru preoți (scutiri de impozite, dreptul de a fi judecați numai de instanțele bisericești etc.); 15 septembrie-27 octombrie 1642 - Sinodul de la Iași; 1693 propus spre a ocupa scaunul Patriarhiei Ecumenice. În 1653 s-a retras din scaunul mitropolitan la Mănăstirea Secu, căreia, prin testamentul din 18 august 1657, i-a lăsat toată averea sa.

Pentru viața sa curată, sfințenia și rolul său în cultura română, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât la 12 februarie 2007, canonizarea sa. Proclamarea solemnă a avut loc pe 29 august 2007, la Mănăstirea Secu - unde se află moaștele sale - cu zi de pomenire la 30 august.

Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț

Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț s-a născut la 23 iulie 1913, în satul Crăiniceni, comuna Horodiștea, din fostul județ Dorohoi, într-o familie simplă de buni creștini, primind la botez numele de Ilie. În anul 1933 a intrat în obștea Mănăstirii Neamț, unde i s-a rânduit ascultare la infirmerie și la biblioteca mănăstirii. La 8 aprilie 1936 a fost tuns monah, primind la călugărie numele de Ioan. În toamna aceluiași an, a plecat definitiv în Țara Sfântă. Aici s-a nevoit timp de zece ani în Mănăstirea Sf. Sava de lângă

Betelem, având ascultare de paracliser, infirmier, dar și de traducător din cărțile sfinte, cultivându-și totodată și vocația literară, prin crearea de literatură cu specific religios.

În 1947 a fost hirotonit diacon, apoi preot și numit egumen la Schitul românesc „Sf. Ioan Botetătorul” de pe Valea Iordanului. În luna noiembrie 1952 a intrat în obștea Mănăstirii „Sf. Gheorghe Hozevitul”, din pustiuul Hozeva, pe valea părâului Cherit. Din vara anului 1953, până la obștescul său sfârșit, petrecut pe data de 5 august 1960, a vietuit în Peștera Sfintei Ana din apropierea mănăstirii, unde, după mărturia Sfintei Tradiții, Sf. Ana s-a rugat la Dumnezeu pentru dobândirea unui prunc. A fost înmormântat în această peșteră. Moaștele Sf. Cuvios Ioan Iacob au fost descoperite în chip minunat la 8 august 1980. Când mormântul sfântului a fost deschis, din acesta „a ieșit un miros de bună mireasmă”, iar trupul și îmbrăcămintea Sf. Ioan au fost găsite „cu totul întregi și binecuvântate”. Astăzi, racla sfințelor moaște ale Sf. Ioan se află în biserica „Sf. Ștefan” din Ierusalim, unde numeroși pelerini vin și se închină cu mare evlavie, cinstindu-i sfințenia.

Sf. Cuvios Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul) a fost canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la data de 20-21 iunie 1992, când i s-a stabilit ca zi de prăznuire, 5 august, data mutării sale la cele veșnice. (pr. Cornel Păiu)

Bibliografie selectivă:

1. ***, „Viețile Sfinților pe august”, Editia a II-a, Editura „Mănăstirea Sihăstria”, Vânători, 2005.
2. Arhim. Ioanichie Bălan, „Sfânta Teodora de la Sihla - Floarea duhovnicească a Moldovei”, Editura „Mănăstirea Sihăstria”, Vânători, 2004.
3. Doina Alina Nicolae, „Noul Testament în traducerea Mitropolitului Varlaam”, Editura Roza Vânturilor, București, 2006.

Peștera Sfintei Teodora de la Sihla

Ultima întâlnire cu pr. prof. arhidiacon Ioan Ivan

Profesor de seminar, îndrumător al multor episcopi și preoți care s-au perindat în anii de studiu la mănăstirea Neamț, părintele arhidiacon Ioan Ivan, „profesorul paradigmatic“, după cum l-a numit PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, a trecut la cele veșnice, în ziua praznicului Sfinților Apostoli Petru și Pavel, la vârsta de 94 de ani.

Foarte mulți dintre foștii elevi ai pr. arhid. Ioan Ivan l-au condus pe ultimul drum pe cel care le-a marcat viața

La 7 mai anul acesta, Mănăstirea Neamț a găzduit ultima aniversare a părintelui profesor Ioan Ivan, la împlinirea vârstei de 94 de ani. Două luni mai târziu, în ziua pomenirii binecredinciosului voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, ctitoria domnitorului - biserica „Înălțarea Domnului“ de la Mănăstirea Neamț, a găzduit slujba de prohodire a părintelui profesor Ioan Ivan. Aceasta a fost precedată de Sfânta Liturghie arhierescă, săvârșită de către IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului și PS Calinic, Episcopul Argesului și Muscelului, înconjuțați de un sobor de preoți și diaconi. Slujba specială de înmor-

mântare pentru preoți și diaconi a fost oficiată afară, în incinta mănăstirii.

Foarte mulți dintre foștii elevi ai părintelui l-au înconjuțat, cântând slujba de prohodire, sub

protia IPS Mitropolit Teofan al Moldovei și Bucovinei, alături de IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, PS Calinic, Episcopul Argesului și Muscelului și de PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor.

La finalul slujbei, arhim. Timotei Aioanei, ex-arh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a citit mesajul de condoleante al PF Părinte Patriarh Daniel, care îl caracterizează pe părintele Ivan drept „dar pe care Dumnezeu l-a făcut Bisericii noastre“, „un iubitor de Liturghie și cultură“, „un om al rugăciunii și al buneii rânduieli“.

A luat cuvântul apoi părintele consilier Mihai Vizitiu, colaborator apropiat al părintelui Ioan Ivan, care l-a numit pe predecesorul său la conducerea Seminarului nemțean „o lumină în munții Neamțului“. A urmat cuvântul arhim. Benedict Sauciuc, starețul Mănăstirii Neamț, care și-a exprimat prețuirea față de „părintele multor generații de slujitori“, având convingerea că, din ceruri, acesta „nu va conțeni să se roage pentru noi“.

Sirul cuvântărilor a fost încheiat de către IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a scos în evidență jertfelnicia părintelui profesor Ioan Ivan pentru formarea și modelarea

„Părintele Ivan va rămâne pentru mine modelul diaconului autentic“

„Pentru prima oară l-am văzut pe părintele Ivan în ziua de 8 septembrie 1969, slujind la hramul mănăstirii Sihăstria. Tocmai ajunsesem în oaza spirituală a acelei mănăstiri, nu doar cu dorința de a asista la slujba hramului, ci și cu hotărârea fermă de a rămâne în obște de acolo. Între slujitorii soborului de călugări de la hram, am remarcat un diacon care, încă de atunci, avea un chip patriarhal. Era părintele Ivan. Credeam că face parte din obște. Aveam să aflu mult mai târziu că este căsătorit și nu este călugăr. Mi s-a imprimat în suflet alura lui sobră de slujitor impecabil și mi-am propus, în sinea mea, că, dacă Dumnezeu mă va ajuta să devin vredodată diacon, voi încerca să slujesc ca părintele acela din sobor. După ani și ani, Dumnezeu m-a învrednicit să ajung diacon. Am rămas în această slujire zece ani. Nu știu dacă am reușit să slujesc ca Preacucernicia Sa, însă, am avut bucuria să fiu alături de părintele Ioan Ivan la multe Sfinte Liturghii, învățând de la el foarte multe dintre gesturile liturgice ale acestei trepte ierarhice. Părintele Ivan va rămâne pentru mine modelul diaconului autentic. De acum, îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să îl așeze pe vrednicul Său slujitor între marii dascăli și învățători ai lumii, pentru că a fost un mare dascăl aici, pe acest pământ“, a declarat PS Ioachim Băcăuanul, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului. (pr. Ctin Gherasim)

IN MEMORIAM

Una dintre marile experiențe interioare ale ființei umane este aceea de a dezlega misterul provocator al morții. Această exigență a zidit-o în ființa umană **Însuși Dumnezeu, Creatorul.**

Pr. Mihail Velea a trecut la cele veșnice

Sute de credincioși au ținut să fie prezenți în ziua de 2 iulie, la Mănăstirea Parincea, pentru a-l conduce pe ultimul drum pe părintele protos. Mihail Velea, trecut la cele veșnice la 30 iunie 2009. Cător fondator și primul duhovnic al Mănăstirii „Sf. Nicolae” din Câmp, părintele Mihail s-a născut la 25 ianuarie 1930, la Bibrești. A devenit fiu duhovnicesc al Mănăstirii Bogdana în anul 1949. Obligat să părăsească această mănăstire, ca urmare a aplicării Decretului 410 din 1959, părintele Mihail a pornit în căutarea unui alt loc de sihăstrie. A fost primit la Mănăstirea Dragomirna, unde s-a îngrijit de pelerinii veniți la mănăstire. În anul 1962 a fost tuns în monahism cu numele de Mihail. De la pr. Pimen Costea, exarhul mănăstirilor din Episcopia Romanului, am aflat că, „după o experiență bogată agonisită prin multă trudă și multe nevoite duhovnicesci, în anul 1990, a fost chemat de Preasfințitul Eftimie, Episcopul Romanului, pentru a i se încredința responsabilitatea înființării Mănăstirii „din câmp” închinată „Sf. Nicolae”, la Parincea. A devenit totodată și păstorul sufletesc al obștii nou înființate, prin hirotonia întru ieromonah la 24 iunie 1991. Sub îndrumarea Preacuviosiei Sale, s-au ridicat la Mănăstirea Parincea trei pavilioane, chilii și anexe, s-a împrejmuit incinta și s-a construit o biserică foarte frumoasă cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, concomitent cu res-

Pr. Mihail Velea (1930 - 2009)

taurarea și renovarea bisericuței cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae”, monument istoric. Liniștea sufletească, căința, trezvia, permanenta aducere-aminte de moarte și rugăciunea curată au făcut din părintele Mihail o flacăra vie, un adevărat chip îngereșc.” (pr. Constantin Gherasim)

atător generații de seminaristi, îndemnându-i pe cei de față, „cei care l-ați cunoscut, să preluați ceva din chipul smerit, dar maiestos al părintelui profesor Ioan Ivan”.

După ce ierarhii, preoții și rudele și-au luat rămas bun de la „părintele tuturor diaconilor” - așa cum l-a numit unul dintre diaconii slujitori într-o ectenie din cadrul slujbei de înmormântare - cortegiul a ieșit pe poarta mănăstirii, îndreptându-se spre cimitir, în sunet de clopote și toacă și în cântări duhovnicesci.

Pe tot parcursul drumului s-au făcut opriri, cu ectenii și rugăciuni de iertare pentru cel adormit întru Domnul, care apoi a fost coborât în cripta familiei, alături de scumpa sa soție, diaconita Rodica, întru veșnică odihnă.

Dar părintele Ioan Ivan nu a plecat dintre noi, odată cu înhumarea în cimitirul Mănăstirii Neamț, așa cum aprecia PF Părinte Patriarh Daniel în mesajul trimis la înmormântare, ci el „va rămâne în rugăciunile și memoria multor generații de clerici care i-au apreciat erudiția teologică, tactul pedagogic, dar mai ales iubirea sa față de Biserică și de lucrarea ei misionară.”

Veșnică să fie pomenirea lui! (pr. Aurel-Florin Tuscanu, Protopop de Roman)

„Sufletul lui va merge în mâinile lui Dumnezeu”

□ Cuvânt *in memoriam* pentru Lucian Nicolae Iancu transmis familiei îndoliate a Părintelui Liviu Iancu, Roman □

† Ioachim Băcăuanul,
Arhiepiscop-vicar
al Episcopiei Romanului

Îndurerată familie!

Plecarea înainte de vreme în lumea dreptilor a preaiubitului vostru fiu, Lucian-Nicoale, a produs în rândul preoțimii române, al rudeniilor și cunoscuților, al prietenilor și colegilor, cum și Nouă personal, o durere incomensurabilă. În astfel de circumstanțe, rațiunea noastră, în ciuda pretenției ei de atotputernicie incontestabilă și de suveranitate absolută asupra lumii în care trăim, nu găsește cuvintele și expresiile adecvate pentru a vă ostoi durerea spirituală pe care o aveți și pentru a vă diminua intensitatea fiorului rece al despărțirii de cel pe care l-ați iubit ca pe lumina ochilor.

Hugo spunea că „nu mă îngrozește moartea, ci perenitatea ei”, adică ire-

versibilitatea acestei realități, pentru că despățirea de cel drag prin moarte, - despre care Sfântul Apostol Pavel spune că este „Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit.” (I Cor. 15,26), înseamnă a pleca pe un drum cu sens unic, cu un pașaport fără viză de întoarcere și o ieșire către o lume străină sensibilităților noastre psihosomatice.

Una dintre marile experiențe interioare ale ființei umane este aceea de a dezlega misterul provocator al morții. Această exigență a zidit-o în ființa umană **Însuși Dumnezeu, Creatorul**, Care în înțelepciunea Sa a știut că taina morții este generatoare de dinamism în ființa umană; ea naște o tensiune în om spre a filtra esențialul de non-esențial din efemera noastră aventură terestră.

Evenimentul este prea misterios! Ne regăsim neputincioși în a desluși tragismul morții lui Lucian. Stupidul accident, care i-a curmat viața, ne-a lăsat pe toți fără de grai, fără cuvîn-

te, fără speranță. Așadar, ce expresii sau raționamente umane ar putea aduce mângâiere vouă, părinților, care pregăteați cu migală de mai mult timp cununia fiului vostru, iar astăzi îl acompaniați la mormânt?! (...)

Resemnându-vă înaintea judecăților dumnezeiești, aveți încredințarea că sufletul lui va merge în mâinile lui Dumnezeu, iar voi și noi, cei rămași, îi vom păstra vie amintirea și ne vom ruga pentru dânsul.

În aceste momente triste, din partea Centrului Eparhial din Roman, al clerului românesc și al meu personal, care am cunoscut pe iubitul vostru fiu, doresc să mă fac mesagerul tuturor pentru a vă transmite toată compasiunea și prietenia noastră, rugând pe Bunul Dumnezeu să odihnească sufletul lui Lucian în pacea și lumina Sa cea cerească.

Veșnică lui pomenire!

Fragmente din agenda de lucru a PS Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, pe lunile iunie – august 2009

IUNIE

01 iunie

- a prezidat ședința preoțească semestrială cu tema „Preotul - administrator al bunurilor bisericești”, la care au participat preoții din Protoieria Onești;

07 iunie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala „Pogorârea Sfântului Duh”, Onești. A rostit cuvânt de învățătură.

- a hirotesit iconom stavrofor pe PC. Pr. Justinian Alupei;

13 iunie

- a făcut parte din Soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala mitropolitană din Iași.

- a participat la ședința Sinodului Mitropolitan, întrunit la Iași, în vederea stabilirii celor doi candidați propuși pentru scaunul vacant al Episcopiei Hușilor.

18-19 iunie

- a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia s-a aprobat noua titulatură și ridicarea Episcopiei Romanului la rang de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului;

24 iunie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”, Văratec, ca delegat al IPS Teofan, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. A rostit cuvânt de învățătură;

28 iunie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe, a oficiat

Sfânta Liturghie la Catedrala episcopală „Înălțarea Domnului”, Slobozia, cu prilejul întronizării Preasfințitului Vincentiu, în scaunul de episcop al Sloboziei și Călărașilor;

29 iunie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala episcopală „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, Huși, cu prilejul întronizării Preasfințitului Corneliu Onilă, ca Episcop al Hușilor;

IULIE

05 iulie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei a oficiat slujba de sfințire a Paraclisului „Sfântul Ierarh Nicolae”, amenajat în incinta Cetății Neamțului;

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei a oficiat Sfânta Liturghie în Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae”, amenajat în incinta Cetății Neamțului;

09-15 iulie

- a însoțit pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în delegația oficială care a efectuat o vizită canonică în Mitropolia Europei Centrale și Meridionale;

AUGUST

06 august

- a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Schimbarea la Față”, Sfântul Sava-Berzuntii. A ținut cuvânt de învățătură;

- a oficiat Slujba de sfințire a Sfințelor Cruci ce vor fi așezate pe turlele Bisericii „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Parohia Iliesti. A ținut cuvânt de învățătură;

07 august

- a oficiat, ca delegat al IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Sfânta Liturghie la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul”, Schitul Sihla. A ținut cuvânt de învățătură;

14 august

- audiențe și lucrări de birou;
- a oficiat Slujba Vecerniei și Prohodul Maicii Domnului la Biserica „Precista Mare”, Roman;

15 august

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica Armenească „Pogorârea Duhului Sfânt”, din Roman, cu prilejul împlinirii a 400 de ani de existență. A ținut cuvânt de învățătură;

- s-a întâlnit cu Arhiepiscopul Dirayr Mardichian al Bisericii Armene din România;

- a oficiat Slujba Privegherii, ca delegat al IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”, Văratec. Ținut cuvânt duhovnicesc;

16 august

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Precista”, Bacău, unde a fost adusă Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Neamț. A ținut cuvânt de învățătură;

- a participat la Slujba Vecerniei în Catedrala episcopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman și a ținut cuvânt catehetic;

17 august

- audiențe și lucrări de birou;

18 august

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

22 august

- a oficiat Slujba de resfințire a Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Parohia Berești Bistrița II;

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Parohia Berești Bistrița II. A ținut cuvânt de învățătură;

- a hirotesit iconom pe PC Pr. Paroh Ovidiu Ștefan Rotaru;

23 august

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala episcopală din Miercurea Ciuc, cu ocazia împlinirii a 15 ani de la înființarea Episcopiei Covasnei și Harghitei. În cadrul slujbei Preasfințitul Ioan Selejan, episcopul Covasnei și Harghitei, a fost ridicat în rangul de Arhiepiscop onorific;

- a prezidat ședința de lucru cu preoții din Protoieria Roman, organizată la Seminarul Teologic „Sfântul Gheorghe”, Roman;

27 august

- a oficiat slujba de înmormântare a ierom. Calistrat Ifrim, la Mănăstirea „Bunavestire”, Poglet. A ținut cuvânt ocazional;

- a prezidat ședința de lucru cu preoții din Protoieria Onești, la sediul protoieriei. (a consemnat arhid. Ciprian Ioan IGNAT, Secretar eparhial)